

ŠKOLY A ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ V ČESKÉ REPUBLICE

ŠKOLNÍ ROK 2014/2015

Vzdělávání

Praha, říjen 2015

Kód publikace: 230042-15

Č. j.: 1491 /2015 – 63

Zpracoval: Odbor statistik rozvoje společnosti

Ředitel odboru: ing. Martin Mana

Kontaktní osoba: Lenka Watier, e-mail: lenka.watier@czso.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na internetu: www.czso.cz

KONTAKTY V ÚSTŘEDÍ

Český statistický úřad | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10 | tel.: 274 051 111 | www.czso.cz
Oddělení informačních služeb | tel.: 274 052 648, 274 052 304, 274 052 451 | e-mail: infoservis@czso.cz
Prodejna publikací ČSÚ | tel.: 274 052 361 | e-mail: prodejna@czso.cz
Evropská data (ESDS), mezinárodní srovnání | tel.: 274 052 347, 274 052 757 | e-mail: esds@czso.cz
Ústřední statistická knihovna | tel.: 274 052 361 | e-mail: knihovna@czso.cz

INFORMAČNÍ SLUŽBY V REGIONECH

Hl. m. Praha | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10 | tel.: 274 052 673, 274 054 223
e-mail: infoservispraha@czso.cz | www.praha.czso.cz

Středočeský kraj | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10 | tel.: 274 054 175
e-mail: infoservisstc@czso.cz | www.stredocesky.czso.cz

České Budějovice | Žižkova 1, 370 77 České Budějovice | tel.: 386 718 440
e-mail: infoserviscb@czso.cz | www.cbudejovice.czso.cz

Plzeň | Slovanská alej 36, 326 64 Plzeň | tel.: 377 612 108, 377 612 249
e-mail: infoservisplzen@czso.cz | www.plzen.czso.cz

Karlovy Vary | Sportovní 28, 360 01 Karlovy Vary | tel.: 353 114 529, 353 114 525
e-mail: infoserviskv@czso.cz | www.kvary.czso.cz

Ústí nad Labem | Špálova 2684, 400 11 Ústí nad Labem | tel.: 472 706 176, 472 706 121
e-mail: infoservisul@czso.cz | www.ustinadlabem.czso.cz

Liberec | Nám. Dr. Edvarda Beneše 585/26, 460 01 Liberec 1 | tel.: 485 238 811
e-mail: infoservislbc@czso.cz | www.liberec.czso.cz

Hradec Králové | Myslivečkova 914, 500 03 Hradec Králové 3 | tel.: 495 762 322, 495 762 317
e-mail: infoservis hk@czso.cz | www.hradeckralove.czso.cz

Pardubice | V Ráji 872, 531 53 Pardubice | tel.: 466 743 480, 466 743 418
e-mail: infoservispa@czso.cz | www.pardubice.czso.cz

Jihlava | Ke Skalce 30, 586 01 Jihlava | tel.: 567 109 062, 567 109 080
e-mail: infoservisvys@czso.cz | www.jihlava.czso.cz

Brno | Jezuitská 2, 601 59 Brno | tel.: 542 528 115, 542 528 105
e-mail: infoservisbrno@czso.cz | www.brno.czso.cz

Olomouc | Jeremenkova 1142/42, 772 11 Olomouc | tel.: 585 731 516, 585 731 509
e-mail: infoservisolom@czso.cz | www.olomouc.czso.cz

Ostrava | Repinova 17, 702 03 Ostrava | tel.: 595 131 230, 595 131 232
e-mail: infoservis_ov@czso.cz | www.ostrava.czso.cz

Zlín | tř. Tomáše Bati 1565, 761 76 Zlín | tel.: 577 004 931, 577 004 935
e-mail: infoservis-zl@czso.cz | www.zlin.czso.cz

Obsah

Úvod	4
Důležité pojmy a definice ze školského zákona	5
1. Předškolní vzdělávání	11
2. Základní vzdělávání	13
3. Střední vzdělávání	16
Shrnutí základních údajů za oblast středního vzdělávání	17
Obory gymnázií	20
Obory středních škol bez nástavbového studia	20
Obory nástavbového studia	21
4. Vyšší odborné vzdělávání	22
5. Vysoké školy	24
Shrnutí základních údajů za vysoké školy	24
Bakalářské studijní programy na veřejných vysokých školách	26
Bakalářské studijní programy na soukromých vysokých školách	27
Magisterské a magisterské navazující studijní programy na veřejných VŠ	28
Magisterské a magisterské navazující studijní programy na soukromých VŠ	30
Doktorské studijní programy	30
Seznam tabulek (externí tabulková část)	32

Úvod

Publikace Školy a školská zařízení přináší základní údaje za oblast školství v České republice ve školním roce 2014/15. Představuje vybrané statistické ukazatele o počtu škol, tříd, dětí, žáků a studentů v českých školách, dále o nově přijatých do 1. ročníků, o absolventech škol v předchozím školním roce a o počtech pedagogických pracovníků. Údaje o žácích a studentech jsou prezentovány v četných členěních, především dle formy vzdělávání, věku, pohlaví, státního občanství apod., data o školách jsou v dispozici v členění dle zřizovatele, formy poskytovaného vzdělávání a kraje. Komentovaná část publikace nabízí shrnutí trendů v časových řadách za období posledních 10 let. Součástí publikace je výčet užívaných pojmů a jejich definic.

Převážná většina údajů v publikaci je získávána ze zdrojových souborů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky (MŠMT). Údaje za školy v působnosti jiných resortů jsou získávány od Ministerstva obrany ČR a Ministerstva vnitra ČR.

Důležité odkazy:

Sekce Školství na stránkách MŠMT ČR: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr>

Rozcestník statistických výstupů MŠMT ČR: <https://www.czso.cz/csu/czso/ministerstvo-skolstvi-mladeze-a-telovychovy>

Klasifikace vzdělání ISCED-2011: https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace_vzdelani_cz_isced_2011

Důležité pojmy a definice ze školského zákona

Vzdělávací soustavu tvoří **školy a školská zařízení**, kde získávají děti, žáci i studenti vzdělání. K základním cílům vzdělávání patří naučit žáky učit se, vést je k logickému myšlení, naučit je účinně a otevřeně komunikovat, naučit je schopnosti spolupracovat, naučit je zodpovědnosti k sobě samým i k druhým, k toleranci a ohleduplnosti k ostatním, rozvíjet jejich vztahy k lidem, prostředí, přírodě. Naučit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný. Naučit je pochopit, co jsou jejich vlastní přednosti a dovednosti tak, aby při rozhodování o své budoucí profesi, životě a dalším vzdělávání byli dobře připraveni.

Druhy škol:

- mateřská škola
- základní škola
- střední škola (gymnázium, střední odborná škola a střední odborné učiliště)
- konzervatoř
- vyšší odborná škola
- vysoká škola

- základní umělecká škola
- jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy stanoví prováděcím právním předpisem typy škol podle jejich zaměření pro účely jejich označování.

Školská zařízení poskytují služby a vzdělávání, doplňují nebo podporují vzdělávání ve školách nebo s ním přímo souvisí. Tato zařízení také např. zajišťují ústavní a ochrannou výchovu anebo preventivně výchovnou péči. Školská zařízení uskutečňují vzdělávání podle školního vzdělávacího programu.

Legislativa

Od roku 2005 je formování českého školského systému založeno na těchto zákonech:

- **zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)**
- **zákon o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních**
- **zákon o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením**
- **zákon o vysokých školách**
- **zákon o pedagogických pracovnících**

Od **1.1.2005** platí **zákon č.561/2004Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)** ve znění pozdějších předpisů. Stanovuje podmínky, za nichž se vzdělávání a výchova uskutečňuje, vymezuje práva a povinnosti fyzických a právnických osob při vzdělávání a stanoví působnost orgánů vykonávajících státní správu a samosprávu ve školství.

Podle nového školského zákona je vzdělávání v ČR založeno na vzdělávacích programech. Ministerstvo školství tělovýchovy a mládeže zpracovává Národní program vzdělávání, který rozpracovává cíle vzdělávání. Pro každý obor vzdělání v základním a středním vzdělávání a pro předškolní, základní umělecké a jazykové vzdělávání se vydávají rámcové vzdělávací programy. Rámcové vzdělávací programy vymezují povinný obsah, rozsah a podmínky vzdělávání a jsou

závazné pro tvorbu školních vzdělávacích programů. Vzdělávání v jednotlivé škole a školském zařízení se uskutečňuje podle školních vzdělávacích programů.

Místo registru sítě škol je nově zaveden školský rejstřík. To je veřejný seznam, který se skládá z rejstříku škol a školských zařízení a rejstříku školských právnických osob.

Vzdělávací programy

Národní program vzdělávání

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy zpracovává Národní vzdělávací program, který musí být schválen vládou a poté Poslaneckou sněmovnou a Senátem Parlamentu, aby vstoupil v platnost. Národní vzdělávací program rozpracovává cíle vzdělávání stanovené školským zákonem a vymezuje hlavní oblasti vzdělávání, jejich obsahy a prostředky, které jsou nezbytné k dosahování těchto cílů. Tento program zveřejňuje MŠMT. viz odkazy: <http://www.vzdelavani2020.cz/narodni-program-vzdelavani-cr-bila-kniha.html> , <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr>).

Rámcový vzdělávací program

Rámcový vzdělávací program vychází z Národního vzdělávacího programu. Rámcové vzdělávací programy stanoví zejména konkrétní cíle, formy, délku a povinný obsah vzdělávání, a to všeobecného a odborného charakteru podle zaměření daného oboru vzdělání, jeho organizační uspořádání, profesní profil, podmínky průběhu a ukončování vzdělávání a zásady pro tvorbu školních vzdělávacích programů, jakož i podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a nezbytné materiální, personální a organizační podmínky a podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví.

Školní vzdělávací program

Školní vzdělávací program vychází také z Národního vzdělávacího programu. Školní vzdělávací program pro vzdělávání, pro nějž není vydán rámcový vzdělávací program, stanoví zejména konkrétní cíle vzdělávání, délku, formy, obsah a časový plán vzdělávání, podmínky přijímání uchazečů, průběhu a ukončování vzdělávání, včetně podmínek pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, označení dokladu o ukončeném vzdělání, pokud bude tento doklad vydáván. Dále stanoví popis materiálních, personálních a ekonomických podmínek a podmínek bezpečnosti práce a ochrany zdraví, za nichž se vzdělávání v konkrétní škole nebo školském zařízení uskutečňuje. Školní vzdělávací program vydává ředitel školy nebo školského zařízení.

Školní rok

Školní rok začíná 1. září a končí 31. srpna následujícího kalendářního roku. Školní rok se člení na období školního vyučování a období školních prázdnin. Období školního vyučování se člení na pololetí. Ve školách se vyučuje v pětidenním vyučovacím týdnu. Toto se nevztahuje na vzdělávání v mateřských, jazykových školách s právem státní jazykové zkoušky a na vzdělávání ve vyšších odborných a vysokých školách.

Povinná školní docházka

Školní docházka je povinná po dobu devíti školních roků, nejvýše však do konce školního roku, v němž žák dosáhne sedmnáctého roku věku. Povinná školní docházka se vztahuje na státní občany České republiky a na občany jiného členského státu Evropské unie, kteří na území České republiky pobývají déle než 90 dnů. Dále se povinná školní docházka vztahuje na jiné cizince, kteří jsou oprávněni pobývat na území České republiky trvale nebo přechodně po dobu delší než 90 dnů, a na účastníky řízení o udělení mezinárodní ochrany. Povinná školní docházka začíná počátkem

školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne šestého roku věku, pokud mu není povolen odklad.

Dítě, žák, student se speciálními vzdělávacími potřebami

Dítětem, žákem a studentem se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) je osoba se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním nebo sociálním znevýhodněním. Zdravotním postižením je pro účely školského zákona mentální, tělesné, zrakové, nebo sluchové postižení, vady řeči, souběžné postižení více vadami, autismus a vývojové poruchy učení nebo chování.

Pedagogický pracovník

Všechny údaje v této publikaci uvádějí přepočtené počty na plně zaměstnané.

Formy vzdělávání

Základní vzdělávání se uskutečňuje v denní formě vzdělávání. Střední a vyšší odborné vzdělávání se uskutečňuje v denní, večerní, dálkové, distanční a kombinované formě vzdělávání a vysokoškolské ve formě prezenční, distanční a kombinované. Vzdělání dosažené ve všech formách vzdělávání je rovnocenné.

- Denní forma vzdělávání je výuka organizovaná pravidelně každý den v pětidenním vyučovacím týdnu v průběhu školního roku.
- Prezenční forma studia (dříve denní forma) – výuka může probíhat kterýkoli všední den, dopoledne i odpoledne, student má povinnost navštěvovat povinné semináře. Osoba studující vysokou školu v prezenční formě má status studenta.
- Večerní forma vzdělávání je výuka organizovaná pravidelně několikrát v týdnu v rozsahu 10 až 18 hodin týdně v průběhu školního roku, zpravidla v odpoledních a večerních hodinách.
- Dálková forma vzdělávání je samostatné studium spojené s konzultacemi v rozsahu 200 až 220 konzultačních hodin ve školním roce.
- Distanční forma vzdělávání je také samostatné studium, uskutečňované převážně nebo zcela prostřednictvím informačních technologií, popřípadě spojené s individuálními konzultacemi.
- Kombinovaná forma vzdělávání je střídání denní a jiné formy vzdělávání stanovené školským zákonem.

Délka dálkového, večerního, distančního nebo kombinovaného vzdělávání je nejvýše o 1 rok delší než doba vzdělávání v denní formě.

Zřizovatelé škol a školských zařízení

- Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy
- Obec
- Kraj
- Jiný resort
- Privátní sektor
- Církev

Druhy závěrečných zkoušek v různých typech vzdělávání

Závěrečná zkouška

Závěrečná zkouška se týká oborů vzdělávání, v nichž se dosahuje středního vzdělání. Skládá se z praktické zkoušky z odborných předmětů a teoretické zkoušky z odborných předmětů. V oborech vzdělávání, v nichž se dosahuje středního vzdělání s výučním listem, se skládá z písemné zkoušky a ústní zkoušky a praktické zkoušky z odborného výcviku.

Maturitní zkouška

Maturitní zkouška se skládá ze společné a profilové části. Zkušebními předměty společné části maturitní zkoušky jsou český jazyk a literatura, cizí jazyk, který si žák zvolí z nabídky stanovené právním předpisem školy; žák může zvolit pouze takový cizí jazyk, který je vyučován ve škole, již je žákem, anebo zvolit předmět matematika.

Profilová část maturitní zkoušky se skládá z 2 nebo 3 povinných zkoušek. Počet povinných zkoušek pro daný obor vzdělání stanoví rámcový vzdělávací program. Ve školách a třídách s vyučovacím jazykem národnostní menšiny je jednou z povinných zkoušek zkouška z jazyka národnostní menšiny. Žák může volit nepovinné zkoušky z nabídky stanovené ředitelem školy.

Žák získá střední vzdělání s maturitní zkouškou, jestliže úspěšně vykoná obě části maturitní zkoušky.

Absolutorium v konzervatoři

Absolutorium v konzervatoři je komplexní odborná zkouška, která se skládá z teoretické zkoušky z odborných předmětů stanovených rámcovým vzdělávacím programem, zkoušky z cizího jazyka, absolventské práce a její obhajoby, absolventského výkonu z jednoho nebo dvou hlavních oborů, popřípadě zkoušky z umělecko-pedagogické přípravy, pokud tak stanoví rámcový vzdělávací program. Absolutorium v konzervatoři pro obor tanec se skládá z teoretické zkoušky z odborných předmětů stanovených rámcovým vzdělávacím programem, absolventské práce a její obhajoby, absolventského výkonu a zkoušky z umělecko-pedagogické přípravy.

Absolutorium

Vyšší odborné vzdělávání se ukončuje absolutoriem. Dokladem o dosažení vyššího odborného vzdělání je vysvědčení o absolutoriu a diplom absolventa vyšší odborné školy. Označení absolventa vyšší odborné školy, které se uvádí za jménem, je "diplomovaný specialista" (zkráceně "DiS."). Podmínkou pro absolutorium je úspěšné ukončení posledního ročníku vzdělávání. Absolutorium se skládá ze zkoušky z odborných předmětů, zkoušky z cizího jazyka a obhajoby absolventské práce. Absolventská práce může být zpracována a obhajována společně několika studenty; i v tomto případě jsou studenti hodnoceni jednotlivě. Absolventská práce a její obhajoba může obsahovat též část ověřující praktické dovednosti.

Titul DiS., který svým absolventům udělují vyšší odborné školy a konzervatoře, lze nyní získat i na většině vysokých škol po absolvování distančního specializačního studia, v rámci tzv. celoživotního vzdělávání.

Státní zkouška na vysokých školách

Státní zkouška je souhrnná zkouška, kterou student uzavírá studium, případně je rozložena do několika menších zkoušek v průběhu celého studia, které dohromady tvoří státní závěrečnou zkoušku. Poté, co student úspěšně obhájí diplomovou práci a složí tuto zkoušku, obdrží titul. Diplomová práce se předkládá před zkušební komisí, kde se ústně obhajuje. Průběh i vyhlášení výsledků jsou veřejné. Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, rozlišuje tyto druhy zkoušky:

- **Státní závěrečná zkouška** - skládá se jak v bakalářském, tak magisterském studijním programu (s výjimkou lékařských oborů).

- **Státní rigorózní zkouška** - se skládá v magisterském studijním programu lékařství nebo veterinární lékařství a hygiena; dále ji mohou složit ti, kteří již dosáhli titulu Mgr.
- **Státní doktorská zkouška** - se skládá v doktorských studijních programech.

Státní jazyková zkouška

Zvláštními státními zkouškami jsou státní jazykové zkoušky (základní, všeobecné a speciální), které neukončují vysokoškolské studium. Skládají se pouze na jazykových školách s právem jazykové zkoušky a absolventi této zkoušky získávají certifikát vydaný Ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy.

Boloňský proces

Boloňský proces je dohoda 47 evropských i mimoevropských států, které chtějí zvýšit dostupnost, přitažlivost a kvalitu vysokoškolského vzdělávání. Jedním z dílčích cílů je podpořit mezinárodní mobilitu studentů a učitelů a zavést srovnatelné vysokoškolské tituly, aby se podpořilo vzájemné uznávání dosaženého vzdělání a tím i zaměstnatelnost absolventů. Cíle tohoto procesu jsou:

- srozumitelný a srovnatelný systém vysokoškolských titulů
- rozdělení studia do dvou (později tří) cyklů
- zavedení jednotného systému kreditů (ECTS)
- podpora mobility studentů i učitelů a spolupráce vysokých škol, včetně společných studijních programů,
- spolupráce při zajišťování kvality studia

V ČR bylo v zákoně č. 111 z roku 1998 o vysokých školách zavedeno dělené studium a v roce 2001 byla do praxe zavedena třístupňová struktura vysokoškolského studia, kdy se dříve charakteristické čtyř až šestileté studium na vysokých školách transformovalo do obvykle tříletých bakalářských studijních programů a do programů magisterských. Magisterské studijní programy jsou dvojího typu, a to navazující magisterské, které umožňují pokračovat ve studiu absolventům bakalářského studia (obvykle dvouleté) a tzv. dlouhé magisterské programy, u nichž nebylo rozdělení na dva stupně možné. Mezi dlouhé magisterské programy patří například studium medicíny, veterinárního lékařství nebo architektury. Po úspěšném ukončení magisterského programu mohou studenti dále pokračovat ve studiu doktorských programů (tři až čtyřletých) po jejichž ukončení se získává titul Ph.D. a jejich studium je již zaměřeno více na vědeckou činnost. Titul Ph.D. byl v České republice zaveden v roce 1998 již zmiňovaným zákonem č. 111/1998 Sb., o vysokých školách.

Od roku 2005 byl na vysokých školách v ČR zaveden jednotný systém kreditů, kdy akademický rok odpovídá 60 ECTS kreditům. Pro absolvování jednotlivých studijních programů je nutné získat následující počet kreditů:

- bakalářský studijní program - 180-240 kreditů
- magisterský studijní program - 90-120 kreditů
- doktorský studijní program - není vymezen kredity

Studijní programy na vysokých školách

Studijní program je ucelená forma **vysokoškolského studia**, která se obvykle dále dělí na studijní obory. Aby mohl být studijní program na vysoké škole vyučován a studenti v něm mohli získat vysokoškolské vzdělání i profesní kvalifikaci, musí být akreditován. Studijní programy se dělí podle formy studia na prezenční, distanční nebo kombinované, a podle úrovně vysokoškolského vzdělání na typ bakalářský, magisterský a doktorský.

Bakalářský studijní program

Bakalářský studijní program je zaměřen především na přípravu k výkonu povolání, případně i ke studiu v navazujícím magisterském studijním programu. Standardní doba studia včetně praxe je 3–4 roky, absolventi získávají akademický titul bakalář či bakalář umění.

Magisterský studijní program

Magisterský studijní program (i navazující magisterský program) je zaměřen na získání teoretických poznatků založených na soudobém stavu vědeckého poznání, výzkumu a vývoje, na zvládnutí jejich aplikace a na rozvinutí schopností k tvůrčí činnosti; v oblasti umění je zaměřen na náročnou uměleckou přípravu a rozvíjení talentu. Standardně navazuje na bakalářský studijní program, v takovém případě trvá zpravidla 1–3 roky, výjimečně (např. v případě programů Všeobecné lékařství nebo Právo a právní věda) je akreditován nenavazující program, trvající standardně 4–6 let. Absolventi získávají akademické tituly magistr (Mgr.), magistr umění (MgA.), inženýr (Ing.), inženýr architekt (Ing. arch.), doktor práv (JUDr.), doktor medicíny (MUDr.), doktor zubního lékařství (MDDr.) nebo doktor veterinární medicíny (MVDr.); absolventi s titulem Mgr. mohou navíc v téže oblasti studia vykonat rigorózní zkoušku.

Doktorský studijní program

Doktorský studijní program probíhá podle individuálního studijního plánu pod vedením školitele a je zaměřen na vědecké bádání a samostatnou tvůrčí činnost v oblasti výzkumu nebo vývoje nebo na samostatnou teoretickou a tvůrčí činnost v oblasti umění. Standardní doba studia včetně praxe je 3–4 roky, absolventi získávají akademický titul doktor Ph.D., pro umělecké obory ArtD., pro náboženské obory Th.D.

Postgraduální studium

Postgraduální studium je studium navazující na ukončené vysokoškolské vzdělání. Je zde větší důraz na samostatné studium, přípravu na vědeckou činnost a prohloubení získaných znalostí. Student zpravidla působí na katedře jako vyučující nebo vědecký pracovník.

1. Předškolní vzdělávání

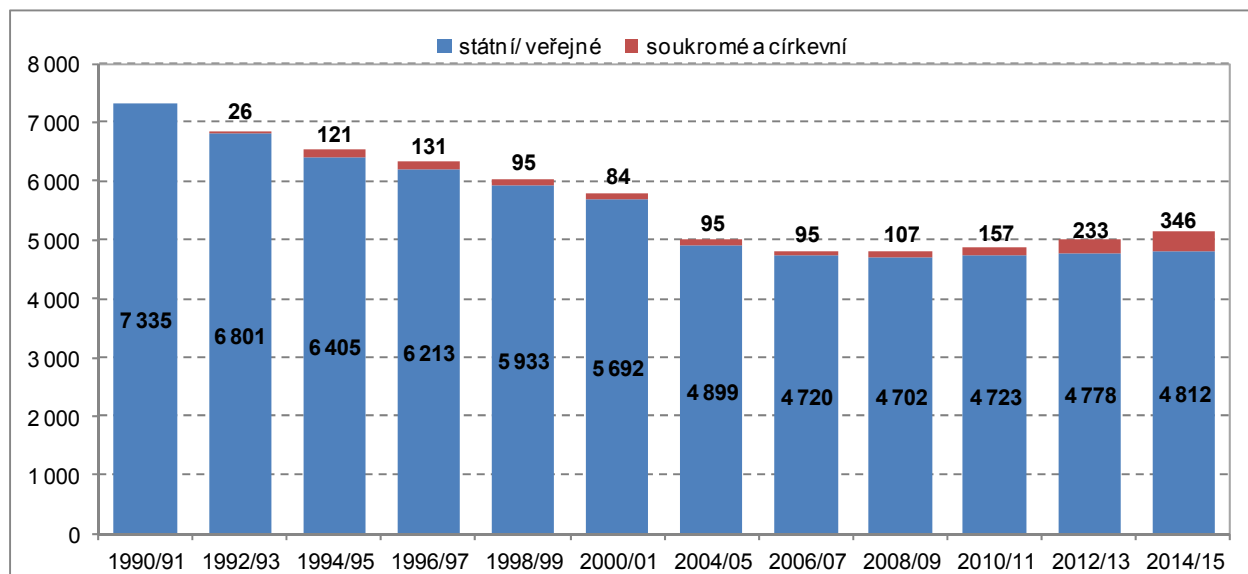
Předškolní vzdělávání v České republice zajišťují především mateřské školy, dále pak přípravné třídy a přípravný stupeň základní školy speciální. Předškolní vzdělávání podporuje rozvoj osobnosti dítěte předškolního věku, podílí se na jeho zdravém citovém, rozumovém a tělesném rozvoji a na osvojení základních pravidel chování, základních životních hodnot a mezilidských vztahů. Předškolní vzdělávání vytváří základní předpoklady pro pokračování ve vzdělávání, napomáhá vyrovnávat nerovnoměrnosti vývoje dětí před vstupem do základního vzdělávání a poskytuje speciálně pedagogickou péči dětem se speciálními vzdělávacími potřebami.

Shrnutí údajů

V České republice ve školním roce 2014/15 zajišťovalo **předškolní vzdělávání** celkem 5 158 **mateřských škol**, z toho bylo 4 723 mateřských škol zřizovaných obcemi, 82 kraji, 7 zřizovalo MŠMT a 346 jich bylo soukromých či církevních. Tyto školy navštěvovalo celkem 367 603 dětí v 15 729 třídách. Celorepublikově připadá na jednu třídu průměrně 23,4 dětí. Nejpočetnější jsou třídy v Pardubickém kraji a v hlavním městě Praze s více než 24 dětmi v jedné třídě. Naopak nejméně dětí na jednu třídu připadá v Královéhradeckém a Středočeském kraji, a to 22,9 dětí.

Od počátku devadesátých let docházelo ke snižování počtu mateřských škol, Tento pokles se zastavil až kolem roku 2005. Ve školním roce 1990/91 bylo v provozu více než 7 300 mateřských škol, v roce 2005/06 pak pouze něco málo přes 4 800. Od roku 2005 pak počet mateřských škol mírně narůstal (mj. díky zřizování škol soukromých), až na současných 5 158 mateřských škol (viz graf č. 1).

Graf 1.: Vývoj počtu mateřských škol podle zřizovatele (vybrané školní roky)

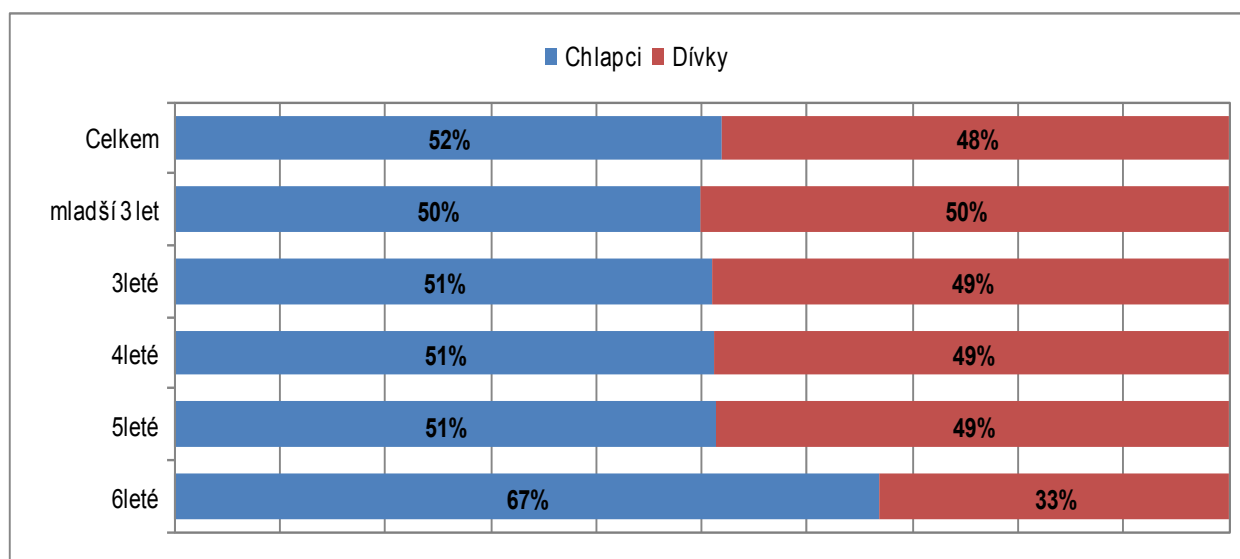
Zdroj: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2015

Výuku v mateřských školách v roce 2015/15 zajišťovalo téměř 29,3 tisíc **učitelů**, resp. učitelek (přepočtené počty na plně zaměstnané). Z pohledu věku učitele lze konstatovat, že před deseti lety zajišťovalo výuku nejvíce učitelů z věkové skupiny 36 - 45 let, ve školním roce 2014/15 se tato hranice posunula a učitelé předškolního vzdělávání jsou převážně ve věku 46 – 55 let.

Vzdělávání v mateřských školách je zajišťováno především ženami, přestože během posledních 10 let dochází k mírnému nárůstu počtu učitelů – mužů. Zatímco ve školním roce 2005/06 bylo v České republice jen 18 pedagogů mužského pohlaví, ve školním roce 2014/15 jich bylo již více než 132.

Co se týče **věkového složení dětí**, navštěvujících předškolní vzdělávání, vzrostly od roku 2005/06 především počty tříletých a mladších dětí a to o celých 39 % z 93,4 tisíc ve školním roce 2005/06 na 130 tisíc ve školním roce 2014/15. Počty čtyřletých a pětiletých v tomto období vzrostly přibližně o 29 %. Tento stav je dán především nárůstem populace příslušných věkových skupin. Počty předškoláků se za posledních 10 let stále pohybují okolo 20,5 tis. Podíl dívek v jednotlivých věkových skupinách kopíruje populační trend. Ve školním roce 2014/15 tvořily tříleté, čtyřleté i pětileté dívky necelých 50 % z celkového počtu stejně starých dětí navštěvujících MŠ. Výjimku tvoří šestileté dívky, které představovaly jen 33 % z celkového počtu 6letých dětí navštěvujících mateřské školy. Tento údaj naznačuje trend odkládání povinné školní docházky především u chlapců.

Graf 2.: Struktura dětí v mateřských školách podle pohlaví a věku, 2014/15

Zdroj: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2015

Zařízení předškolního vzdělávání resp. mateřské školy navštěvují také **děti cizí státní příslušnosti**. Jejich celkové počty ve školním roce 2014/15 přesáhly hranici 7 tisíc, což je více než dvojnásobek počtu, který byl před deseti lety (3 213).

Předškolní vzdělávání zahrnuje také **školy s přípravnými třídami**, které lze rozlišit na základní školy běžné a základní školy pro děti a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Přípravné třídy a přípravný stupeň základní školy speciální zřizují pouze obce nebo kraje. Počet škol s těmito třídami každoročně narůstá a narůstá i počet dětí tyto třídy navštěvujících. Ve školním roce 2005/06 bylo v přípravných třídách celkem 1,4 tisíce dětí, ve školním roce 2010/11 již 2,9 tisíc a ve školním roce 2014/15 celkem 3,8 tisíc dětí.

Tab. 1.: Vývoj předškolního vzdělávání od roku 2005/06

	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15
Mateřské školy										
školy	4 834	4 815	4 808	4 809	4 826	4 880	4 931	5 011	5 085	5 158
třídy	12 409	12 494	12 698	13 035	13 452	13 988	14 481	14 972	15 390	15 729
děti	282 183	285 419	291 194	301 620	314 008	328 612	342 521	354 340	363 568	367 603
učitelé	22 485	22 368	22 744	23 568	24 584	25 737	26 781	27 739	28 583	29 283
Přípravné třídy ZŠ										
děti	1 441	1 713	1 929	2 028	2 410	2 922	3 055	3 480	3 520	3 819
učitelé	235	243	281	276	295
Přípravný stupeň ZŠ speciální										
děti	326	251	196	198	253	248	274	284	264	268
učitelé	100	76	52	80	46	45	51	43	42	46

Zdroj: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2015

V **přípravném stupni základní školy speciální** se ve školním roce 2014/2015 vzdělávalo 268 dětí. Jedná se převážně o žáky se závažnějším postižením, kteří zde plní předškolní vzdělávání. Během uplynulých deseti školních let počty dětí v přípravném stupni kolísaly a zejména v posledních 5 letech nezaznamenaly významný vývoj.

2. Základní vzdělávání

Základní vzdělávání je dalším stupněm ve vzdělávací soustavě České republiky. Cílem základního vzdělávání je vést žáky k osvojení potřebné strategie učení a motivovat k celoživotnímu učení. Učí žáky tvořivě myslet a řešit přiměřené problémy, účinně komunikovat a spolupracovat, chránit své fyzické i duševní zdraví, vytvořené hodnoty a životní prostředí. Vede k ohleduplnosti a toleranci k jiným lidem, odlišným kulturním a duchovním hodnotám. Napomáhá žákům poznávat své schopnosti a reálné možnosti a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o své další životní dráze a svém profesním uplatnění.

Základní vzdělání získá žák úspěšným ukončením vzdělávacího programu základního vzdělávání v základní škole, na nižším stupni šestiletého nebo osmiletého gymnázia nebo v odpovídajících ročnících osmiletého vzdělávacího programu konzervatoře. Základní vzdělávání má 9 ročníků a člení se na první a druhý stupeň. První stupeň je tvořen prvním až pátým ročníkem a druhý stupeň šestým až devátým ročníkem základní školy (příp. odpovídajícími ročníky víceletých gymnázií či osmiletých konzervatoří).

U žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je možné prodloužení základního vzdělávání na deset let, kde první stupeň končí šestým ročníkem základní školy. Žáci se zdravotním postižením mohou být zařazeni do speciálních tříd na běžných základních školách nebo individuálně integrováni do běžných tříd základních škol. Jsou pro ně určeny také školy zaměřené primárně na výuku žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Pomocné školy mají deset postupných ročníků.

Tab. 2: Základní ukazatele za I. a II. stupeň základních škol

	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15
I. stupeň										
Školy	4 435	4 173	4 132	4 108	4 098	4 096	4 089	4 074	4 074	4 085
Třídy	24 890	24 566	24 324	24 325	24 521	24 703	25 277	25 187	25 764	26 663
Žáci	473 269	462 820	458 046	458 198	460 754	465 380	474 327	488 106	505 983	529 604
Učitelé (přepočtené počty)	27 586	27 727	27 520	27 529	27 635	27 796	28 115	28 375	29 025	29 888
Učitelé - ženy	26 185	26 286	26 146	26 168	26 209	26 354	26 600	26 853	27 411	28 170
%										
Průměrný počet tříd na školu	5,6	5,9	5,9	5,9	6,0	6,0	6,2	6,2	6,3	6,5
Podíl žen na počtu učitelů	94,9	94,8	95,0	95,1	94,8	94,8	94,6	94,6	94,4	94,2
Průměrný počet dětí na třídu	19,0	18,8	18,8	18,8	18,8	18,8	18,8	19,4	19,6	19,9
Průměrný počet učitelů na školu	6,2	6,6	6,7	6,7	6,7	6,8	6,9	7,0	7,1	7,3
Průměrný počet dětí na učitele	17,2	16,7	16,6	16,6	16,7	16,7	16,9	17,2	17,4	17,7
II. stupeň										
Školy	3 052	2 809	2 775	2 760	2 755	2 748	2 738	2 718	2 705	2 707
Třídy	20 879	19 961	19 109	18 173	17 420	17 017	16 828	16 552	16 570	16 596
Žáci	443 306	413 693	386 817	357 817	333 705	324 106	320 315	319 844	321 671	324 533
Učitelé (přepočtené počty)	35 572	34 931	33 453	31 963	30 782	30 227	29 700	29 294	29 244	29 240
Učitelé - ženy	26 528	25 978	24 821	23 745	22 789	22 450	22 138	21 728	21 708	21 765
%										
Průměrný počet tříd na školu	6,8	7,1	6,9	6,6	6,3	6,2	6,1	6,1	6,1	6,1
Podíl žen na počtu učitelů	74,6	74,4	74,2	74,3	74,0	74,3	74,5	74,2	74,2	74,4
Průměrný počet dětí na třídu	21,2	20,7	20,2	19,7	19,2	19,0	19,0	19,3	19,4	19,6
Průměrný počet učitelů na školu	11,7	12,4	12,1	11,6	11,2	11,0	10,8	10,8	10,8	10,8
Průměrný počet dětí na učitele	12,5	11,8	11,6	11,2	10,8	10,7	10,8	10,9	11,0	11,1

Zdroj: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2015

Shrnutí údajů

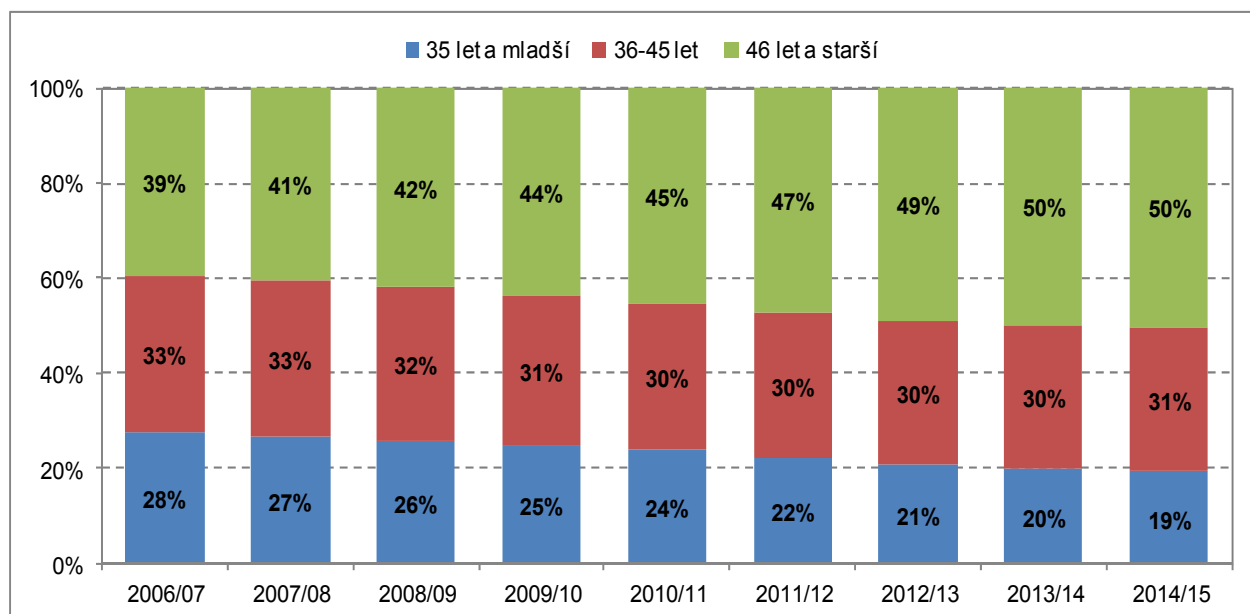
Ve školním roce 2014/15 bylo v České republice 4 106 **základních škol** (dále jen **ZŠ**), což je o 650 škol méně než před 10 lety. Během uplynulých let klesly především počty škol zřizovaných krajem. Ve školním roce 2014/15 bylo nejvíce základních škol ve Středočeském kraji, následovaném krajem Moravskoslezským a krajem Jihomoravským s 523 školami. Počet škol v jednotlivých krajích je ovlivněn jak velikostí populace daného kraje, tak dostupností jednotlivých sídel. Z dlouhodobého pohledu je zajímavý vývoj průměrného počtu žáků v jedné třídě, který souvisí s populačním vývojem v naší republice. Zatímco před 20lety připadlo na jednu třídu základní školy 25,5 žáků, v současnosti to je necelých 20 žáků.

Ve školním roce 1990/91 vznikly první dvě **soukromé** (nyní privátní) základní školy a jedna škola **církevní**. V uplynulém období se počet těchto škol postupně rozrůstal až na 40 privátních a 30 církevních základních škol ve školním roce 2000/2001. V současnosti základní vzdělávání poskytuje 143 privátních a 43 církevních základních škol.

Ve školním roce 2014/2015 navštěvovalo základní vzdělávání 854,1 tisíc **žáků**, z toho 414,3 tisíc **dívek** (48,5 %). Výuku zajišťovalo 59 129 **učitelů** (přepočtené počty), z čehož podíl žen činil 84,5 %. Na jednoho učitele připadalo v průměru 14,4 žáků.

Od roku 2006 vzrostl v základním vzdělávání počet **vysokoškolsky vzdělaných učitelů**. Ve školním roce 2006/07 mělo vysokou školu vystudovanou 85 % učitelů základních škol, ve školním roce 2014/15 se jednalo již téměř o 90 % učitelů. **Průměrný věk** učitelů základních škol se stále zvyšuje. Zatímco ve školním roce 2006/07 bylo ve věku 46 a více let 39 % učitelů, ve školním roce 2014/2015 se jednalo již o rovných 50 %. K tomuto nárůstu došlo na úkor učitelů mladších 35 let, jejichž podíl klesl za stejné období z 28 % na 19 %.

Graf 3: Struktura učitelů základních škol podle věku

Zdroj: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2015

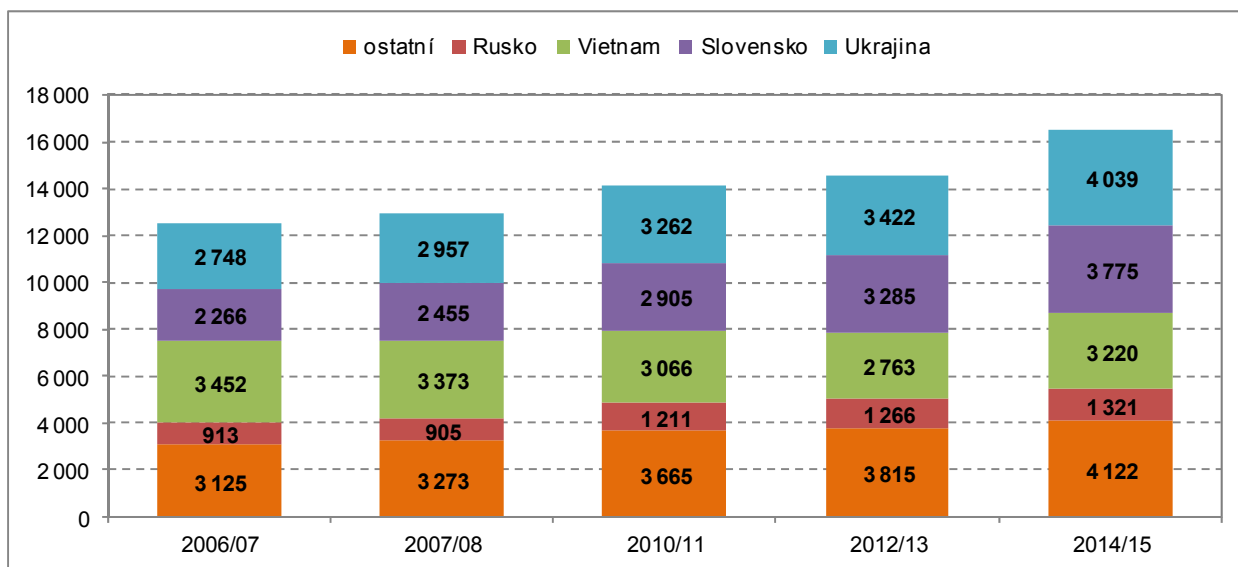
Pozn.: Údaje o učitelích jsou uvedeny pouze za školy zřizované MŠMT, obcemi a kraji.

Z celkového počtu žáků základních škol navštěvovalo v roce 2014/15 **první stupeň** 62 % všech žáků. Na prvním stupni základních škol vyučují především ženy, které zde tvoří 94 % učitelského sboru. Na druhém stupni pak podíl žen - učitelek v uplynulých pěti školních letech činil 74 %. Co se týká průměrného počtu žáků na učitele, připadá na prvním stupni ZŠ v posledních třech školních letech na jednoho učitele přibližně 17,5 žáků. Na druhém stupni tento průměr klesá na necelých 11 žáků na

učitele. Tento rozdíl je dán především odlišným způsobem výuky, kdy na prvním stupni vyučuje jeden učitel celou třídu všechny předměty, kdežto na druhém stupni jsou již učitelé specializovaní na konkrétní předměty.

Ve školním roce 2014/15 navštěvovalo základní školy v České republice téměř 16,5 tisíce žáků s **cizí státní příslušností** a na celkovém počtu žáků základních škol se tyto děti podílely 1,9 %. Mezi žáky - cizinci zcela jednoznačně dominovali Ukrajinci (4 039), Slováci (3 775) a Vietnamci (3 220), kdy tyto tři národnosti představovaly 2/3 všech cizinců na základních školách.

Graf 4: Cizinci navštěvující základní školy v ČR podle státní příslušnosti (vybrané školní roky)

Zdroj: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2015

Základní vzdělávání lze plnit jak na základních školách, tak v **nižších ročnících gymnázií a konzervatořích**. Jedná se o první dva ročníky šestiletých gymnázií a osmiletých konzervatořích a první čtyři ročníky osmiletých gymnázií. Z celkového počtu žáků plnících povinnou školní docházku, ji 40,4 tisíc plnilo v oborech víceletých gymnázií, 269 žáků v oborech konzervatořích.

V základních školách se vzdělává téměř 76 tisíc **zdravotně postižených a znevýhodněných žáků**, kteří tvoří 9 % z celkového počtu žáků navštěvujících základní vzdělávání. Třicet tisíc těchto žáků navštěvuje speciální třídy, zbytek je integrován mezi ostatní žáky v běžných třídách.

3. Střední vzdělávání

Cílem středního vzdělávání je především rozvíjet vědomosti, dovednosti, schopnosti, postoje a hodnoty získané v základním vzdělávání, důležité pro osobní rozvoj jedince. Střední vzdělávání má žákům poskytovat obsahově širší všeobecné vzdělání nebo odborné vzdělání spojené se všeobecným vzděláním. Dále má vytvářet předpoklady pro plnoprávní osobní a občanský život, samostatné získávání informací a celoživotní učení či pokračování v navazujícím vzdělávání a přípravu pro výkon povolání nebo pracovní činnosti.

Ke vzdělávání na střední škole lze přijmout uchazeče, kteří splnili povinnou školní docházku nebo úspěšně ukončili základní vzdělávání před splněním povinné školní docházky, a kteří při přijímacím řízení splnili podmínky pro přijetí prokázáním potřebných schopností, vědomostí, zájmů a zdravotní způsobilosti.

Střední vzdělávání je možné dále třídit na následující typy:

Střední vzdělávání dvouleté – dvouleté studijní programy, ukončené závěrečnou zkouškou. Do tohoto druhu vzdělávání patří také jedno až dvouleté vzdělávání v oboru rodinné školy, které je určené pro žáky s těžšími a kombinovanými formami zdravotního postižení.

Střední vzdělávání s výučním listem – vzdělávání v tříletých učebních oborech, kdy absolvent získává výuční list; výjimečně se může jednat o obory dvouleté.

Střední vzdělávání s maturitní zkouškou – maturitní obory, kdy absolvent získává maturitní vysvědčení. Toto vzdělávání je realizováno ve dvou formách:

- **Všeobecné**, které má neprofesní charakter vzdělávání a je určeno pro přípravu ke studiu na vysoké škole. Je realizováno v oborech gymnázií. V současné době mají obory gymnázií dvojitou podobu: čtyřletou, do které odcházejí absolventi základních škol po úspěšném dokončení 9. ročníku, a víceletou (osmiletou a šestiletou) pro nadané žáky z nižších ročníků základních škol (z 5., resp. 7. ročníků).
- **Odborné**, které má profesní charakter vzdělávání v délce 4 let a je ukončeno maturitní zkouškou. Zahrnuje také vzdělávání v oborech lyceí, kde je vzdělávání koncipováno jako obecně odborné s výrazně vyšším podílem všeobecného vzdělávání.

Nástavbové studium – je určeno pro uchazeče, kteří získali střední vzdělání s výučním listem v délce tří let denní formy studia v příbuzném oboru. Vzdělávání se uskutečňuje podle rámcového vzdělávacího programu pro příslušný obor vzdělání. V denní formě vzdělávání trvá 2 roky a je ukončeno maturitní zkouškou.

Zkrácené studium - slouží pro získání středního vzdělání s výučním listem a středního vzdělání s maturitní zkouškou a je určeno pro uchazeče, kteří získali střední vzdělání s maturitní zkouškou nebo střední vzdělání s výučním listem v jiném oboru vzdělání. Zkrácené studium trvá 1 až 2 roky v denní formě vzdělávání; délku stanoví rámcový vzdělávací program příslušného oboru vzdělání.

Vzdělávání v konzervatořích - rozvíjí znalosti, dovednosti a další schopnosti žáka získané v základním a v základním uměleckém vzdělávání, poskytuje všeobecné vzdělání a připravuje žáky pro výkon náročných uměleckých nebo uměleckých a umělecko-pedagogických činností v oborech hudba, tanec, zpěv a hudebně dramatické umění.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v souladu s ustanovením § 4 odstavce 3 školského zákona, ve znění pozdějších předpisů, vydává postupně rámcové vzdělávací programy (RVP) **oborů středního vzdělání**. Z důvodů zachování alespoň částečné návaznosti v časových řadách používáme v tabulkách následující označení škol podle oboru vzdělání:

- obory gymnázií / školy vyučující obory gymnázií
- obory odborného vzdělání středních škol bez oborů nástavbového studia / školy vyučující obory středních odborných učilišť, odborných škol, lyceí
- obory nástavbového studia – školy s nástavbovým studiem

Shrnutí základních údajů za oblast středního vzdělávání

Ve školním roce 2014/15 bylo v ČR celkem 1 310 škol vyučujících žáky ve všech druzích středního vzdělávání (od školního roku 2006/07 je uveden počet škol bez ohledu na počet jejich pracovišť). Tyto školy jsou nejčastěji zřizovány krajem (912 škol) a privátním sektorem (299 škol), nejméně středních škol zřizují obce (26 škol). Církevních škol je v současnosti v České republice 39. Od školního roku 2006/07 poklesly počty středních škol v České republice o 172 škol. Hlavní vliv na tento pokles mělo

zejména úbytek škol zřizovaných kraji, kterých je od zmiňovaného roku méně o 154.

Tab. 3: Přehled středního vzdělávání

	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15
Školy	1 482	1 447	1 438	1 433	1 423	1 393	1 347	1 331	1 310
Žáci celkem	576 585	569 267	564 326	556 260	532 918	501 220	470 754	448 792	435 542
Střední vzdělávání dvouleté	1 988	1 749	1 795	1 917	2 107	2 053	1 965	1 965	2 040
Střední vzdělávání s výučním listem ¹⁾	130 847	123 550	116 401	113 609	108 529	103 685	100 558	97 491	94 759
Střední vzdělávání s maturitní zkouškou ¹⁾	400 510	400 475	401 071	396 214	379 075	359 000	338 065	322 853	315 985
Nástavbové studium	43 240	43 493	45 059	44 520	43 207	36 482	30 166	26 483	22 758
Nově přijatí do 1. ročníku celkem	166 019	160 978	158 824	153 897	138 874	128 453	121 583	120 053	117 725
Střední vzdělávání dvouleté	982	911	949	1 010	1 097	1 027	987	993	842
Střední vzdělávání s výučním listem ¹⁾	46 003	42 619	40 429	40 429	35 985	34 926	34 441	33 129	33 029
Střední vzdělávání s maturitní zkouškou ¹⁾	98 079	95 037	94 717	90 458	80 672	75 812	72 216	72 888	72 692
Nástavbové studium	20 955	22 411	22 729	22 000	21 120	16 688	13 939	13 043	11 162
Absolventi za minulý školní rok celkem	130 282	125 493	123 151	116 446	109 514	106 816	101 055	90 076	.
Střední vzdělávání dvouleté	676	616	540	498	576	650	578	585	.
Střední vzdělávání s výučním listem ¹⁾	36 295	34 003	31 552	27 881	28 493	27 985	25 433	24 689	.
Střední vzdělávání s maturitní zkouškou ¹⁾	79 280	78 531	78 320	76 257	71 472	70 442	68 381	59 740	.
Nástavbové studium	14 031	12 343	12 739	11 810	8 973	7 739	6 663	5 062	.

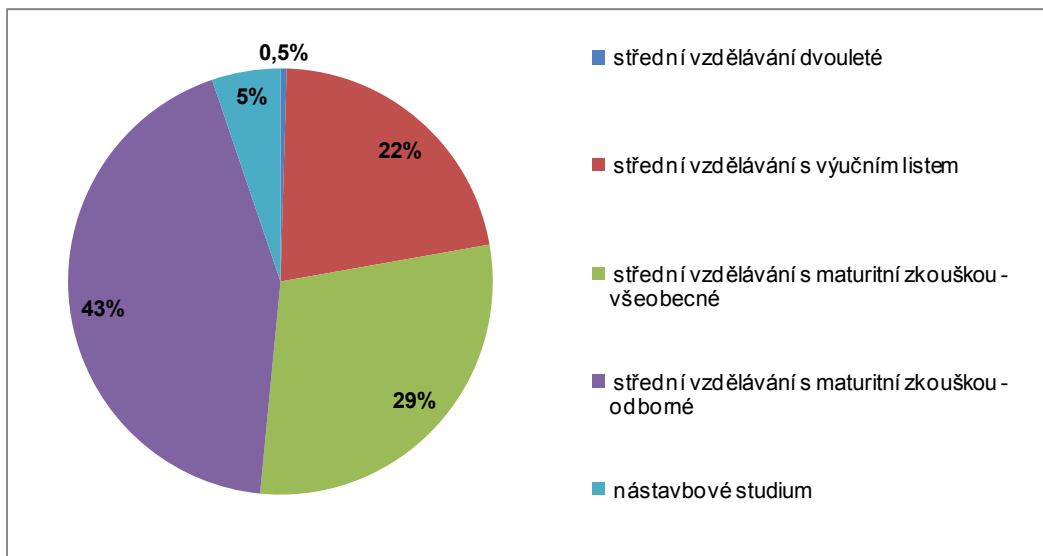
Zdroj: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2015

1) zahrnuje zkrácené studium

Ve školním roce 2014/2015 bylo v ČR více než 435,5 tisíc žáků, navštěvujících střední vzdělávání. Celkové počty těchto žáků poklesly během uplynulých 10 školních let o čtvrtinu, což je způsobeno především populačním poklesem v příslušných věkových kohortách. Podíl **dívek** ze všech žáků středních škol se dlouhodobě pohybuje okolo 49 %. Převážná část středoškoláků se vzdělává v **denním studiu**, jedná se o téměř 95 %. Téměř 3/4 žáků studují v **maturitních oborech**, kde převažují obory odborné nad obory gymnázií (45 % resp. 29 %). V oborech zakončených výučním listem se v roce 2014/15 vzdělávalo téměř 22 % všech středoškoláků, v nástavbovém studiu přibližně 5 % žáků a v dvouletých oborech středního vzdělávání se jednalo o 0,6 %.

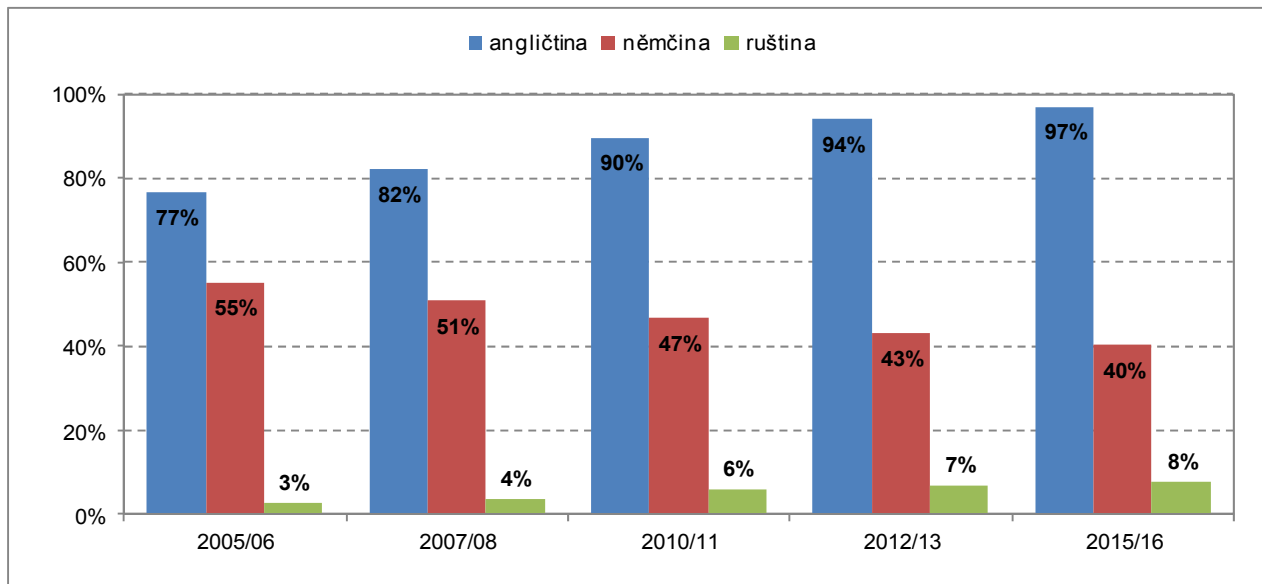
Graf 5: Struktura žáků středních škol podle druhu vzdělávání, 2014/15

Zdroj: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2015

Všichni středoškoláci mají ve výuce povinný minimálně jeden **cizí jazyk**. Jedná se především o jazyk anglický, obvykle doplněný dalším cizím jazykem (zejména německým). Zatímco ve školním roce 2005/06 se anglicky učily dvě třetiny žáků, v posledním sledovaném školním roce se výuka angličtiny týkala již téměř všech. Zároveň během uplynulých deseti let klesal zájem o jazyk německý. Ve školním roce 2005/06 se v němčině vzdělávalo 55 % žáků, ve školním roce 2014/15 to bylo jen 40 %. Vzrůstal zájem žáků o jazyk ruský a španělský.

Graf 6: Žáci středních škol podle volby povinného cizího jazyka* (vybrané školní roky)

Zdroj: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2015

* graf zachycuje vybrané cizí jazyky; žáci mají zpravidla 2 povinné jazyky, z tohoto důvodu je součet vyšší než 100%

V **konzervatořích** se vzdělávalo ve školním roce 2014/15 celkem 3 752 žáků, z toho 2 303 dívek (64,4 %). Do 1. ročníků bylo přijato téměř 700 žáků a absolvovalo necelých 400 žáků. Konzervatoře jsou zřizovány především obcemi (10 škol), následují církevní školy a po jedné škole má zřízenou MŠMT a privátní sektor. Ve školním roce 2005/06 bylo na území České republiky 17 škol, v kterých se

vzdělávalo 3,5 tisíce žáků v oborech Hudba, Zpěv, Tanec a Hudebně dramatické umění. Lze konstatovat, že během uplynulých deseti let nezaznamenaly sledované statistické údaje za konzervatoře žádný významný vývoj.

Obory gymnázií

Ve školním roce 2014/15 bylo v České republice celkem 366 středních škol, ve kterých byly převládajícími vyučovány obory **obory gymnázií**. Z celkového počtu 366 takových škol bylo 268 zřizováno krajem, 68 privátním sektorem, 20 církví a 10 obcemi. Počty těchto škol během uplynulých deseti let nezaznamenaly výrazný vývoj. V roce 2014/15 převažovaly školy se čtyřletými obory gymnázií, následované školami s osmiletými obory gymnázií a nejméně těchto škol poskytovalo vzdělávání v šestiletých oborech gymnázií.

Od školního roku 2005/06 každoročně **klesají počty žáků** v oborech gymnázií, přičemž tento pokles se nejvíce týká čtyřletých a osmiletých oborů. V šestiletých oborech gymnázií je vývoj za posledních deset let v podstatě stabilní.

Nově přijatých žáků do 1. ročníků oborů gymnázií bylo ve školním roce 2014/15 více než 23 tisíc, z toho 51 % bylo nově přijato do čtyřletých oborů, 39 % do osmiletých oborů a zbylých 10 % do prvních ročníků oborů šestiletých.

Ve školním roce 2013/14 **absolvovalo** ve všech oborech gymnázií celkem 21,1 tisíc žáků (údaje za všechny formy studia), z toho téměř 11,5 tisíc činily počty absolventů čtyřletých oborů, více než 7,6 tisíce absolventů oborů osmiletých a dva tisíce žáků absolvovalo v šestiletých oborech gymnázií. Při porovnání údajů o nově přijatých do 1. ročníku a absolventech lze konstatovat, že v čtyřletých oborech gymnázií veřejných zřizovatelů (obce a kraje) absolvuje celkem 93,4 % z nově přijatých do 1. ročníků. U čtyřletých gymnaziálních oborů škol zřizovaných privátním sektorem činí tento podíl 91,2 % a v církevních čtyřletých oborech je tento podíl jen 87,7 % z nově přijatých do odpovídajících 1. ročníků.

Tab. 4: Základní údaje za obory gymnázií a obory středních škol

	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15
	obory gymnázií									
Školy	x	361	373	377	379	372	371	369	366	366
Žáci	144 605	146 354	146 370	146 021	143 851	139 066	134 965	131 013	128 527	127 666
Nově přijatí do 1. ročníku	27 538	27 718	26 738	26 544	25 256	23 677	23 169	22 940	23 250	23 019
Absolventi za předchozí rok	24 160	24 351	24 445	24 701	24 381	24 010	23 964	22 776	21 244	.
	obory středních škol (bez nástavbového studia)									
Školy	x	1 152	1 120	1 112	1 108	1 106	1 079	1 048	1 036	1 013
Žáci	387 745	386 991	379 404	373 246	367 889	350 645	329 773	309 575	293 782	285 118
Nově přijatí do 1. ročníku	113 620	117 346	111 829	109 551	106 641	94 077	88 596	84 704	83 760	83 544
Absolventi za předchozí rok	94 302	91 900	88 705	85 711	80 255	76 531	75 113	71 616	63 770	.

Zdroj: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2015

Obory středních škol bez nástavbového studia

Ve školním roce 2014/15 bylo na území ČR celkem 1013 škol vyučujících **obory středních škol bez nástavbového studia** (dříve střední odborné školy, střední odborná učiliště a učiliště), z toho se

127 nalézalo v Hlavním městě Praze, 121 ve Středočeském kraji a 105 v kraji Moravskoslezském. Nejméně škol bylo v Libereckém kraji. Za uplynulých osm školních let počty těchto škol poměrně výrazně poklesly, a to o 139 škol. Nejvýraznější byl tento pokles v Ústeckém kraji, a sice o 30 škol. Jediným krajem, kde došlo naopak k nárůstu, i když velmi mírnému, byl kraj Středočeský. Oproti školnímu roku 2006/07 v něm v roce 2014/15 bylo o čtyři školy více.

Ve školním roce 2014/15 navštěvovalo tento typ středních škol více než 285 tisíc **žáků**. Oproti roku 2005/06 došlo k poklesu žáků o téměř 105,8 tisíc. Tento pokles je výrazný u žáků denního studia. V ostatních formách vzdělávání se počty žáků v letech 2005/06 až 2014/15 pohybují okolo 11 tisíců. Z pohledu druhu vzdělávání navštěvovalo v roce 2014/15 nejvíce žáků obory středního vzdělávání s maturitní zkouškou - jedná se o 66 % všech žáků v tomto typu středních škol. V oborech středního vzdělávání s maturitní zkouškou došlo od školního roku 2005/06 do roku 2014/15 k poklesu žáků o 60,4 tisíce, tj. 24,3 %. Obory středního vzdělávání s výučním listem zaznamenaly v absolutních číslech pokles o 41,8 tisíc žáků, což představuje 30,6 % žáků.

S klesajícími počty škol i celkovými počty žáků úzce souvisí i vývoj počtu **nově přijatých do 1. ročníku a počtu absolventů** (vždy absolvent za minulý školní rok). Celkové počty nově přijatých klesly od roku 2005/06 do roku 2014/15 o 26,5 %, v oborech středního vzdělávání s výučním listem o téměř 30 % a u oborů s maturitní zkouškou činil tento pokles téměř 24 %. Upadá zájem o tříleté učební obory, resp. o obory středního vzdělávání s výučním listem, což je zřejmé i z výrazného propadu počtu absolventů v oborech středního vzdělávání s výučním listem v roce 2014/15 proti školnímu roku 2005/06, a sice o téměř 40 %. U oborů s maturitní zkouškou činí tento pokles zhruba jen 25 % a odpovídá populačnímu vývoji v naší republice.

Obory nástavbového studia

Nástavbové studium bylo ve školním roce 2014/15 realizováno na 362 školách, z toho bylo 250 škol zřízeno kraji a 108 škol privátním sektorem, zbytek tvořily školy zřízené jinými subjekty. Od školního roku 2006/07 do roku 2014/15 přitom počet škol poskytujících nástavbové studium výrazně klesal, což se týkalo především škol zřízených kraji (pokles o 70 škol a to z 320 škol na 250 škol). U škol privátních (soukromých) došlo mezi uvedenými roky ke snížení ze 118 škol na 108 škol. Tento pokles úzce souvisí s upadajícím zájmem o studium v oborech středního vzdělávání s výučním listem, pro které je tento druh "navazujícího" studia určen. Žáci dávají přednost oborům maturitním již při vstupu na střední školy.

Tab. 5: Základní údaje za obory nástavbového studia

	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15
Školy celkem	442	438	443	430	431	417	400	381	362
Žáci celkem	43 240	43 493	45 059	44 520	43 207	36 482	30 166	26 483	22 758
Žáci v denní formě vzdělávání	20 722	20 232	19 847	19 699	19 259	16 843	14 357	12 962	11 367
Žáci v OFV	22 518	23 261	25 212	24 821	23 948	19 639	15 809	13 521	11 391
Nově přijatí do 1. ročníku	20 955	22 411	22 729	22 000	21 120	16 688	13 939	13 043	11 162
Absolventi za předchozí rok	14 031	12 343	12 739	11 810	8 973	7 739	6 663	5 062	.

Zdroj: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2015

Od školního roku 2006/07 klesl počet žáků nástavbového studia o 47,4 % **žáků** ve všech formách vzdělávání. Ve školním roce 2014/15 se v oborech nástavbového studia vzdělávalo celkem

22 758 žáků, z toho polovina v denním studiu a druhá polovina v ostatních formách vzdělávání (OFV). Ve školním roce 2006/07 činil ve srovnání s tím celkový počet žáků v nástavbovém studiu 43,2 tisíce, počet žáků v jeho denní formě 20,7 tisíc a počet žáků v jeho ostatních formách pak 22,5 tisíc.

S klesajícími celkovými počty škol i žáků samozřejmě úzce souvisí i významné snížení počtu **nově přijatých žáků do 1. ročníků** a taktéž **absolventů**. Ve školním roce 2014/15 bylo přijato do nástavbového studia v denní formě celkem 6 296 žáků, což je o téměř 44 % méně než ve školním roce 2006/07. Do ostatních forem vzdělávání bylo přijato do 1. ročníků již jen 4,9 tisíc žáků, ve srovnání se školním rokem 2006/07 o 50,3 % žáků méně.

Počet **absolventů** za školní rok 2013/14 činil jen 5 tisíc žáků, z toho 2,7 tisíce žáků absolvovalo studium v denní formě vzdělávání a 2,3 tisíce žáků v ostatních formách vzdělávání. Ve školním roce 2006/07 tento druh vzdělávání úspěšně ukončilo 14 tisíc absolventů, z toho v denní formě 8,1 tisíc a v ostatních formách 5,9 tisíc.

4. Vyšší odborné vzdělávání

Vyšší odborné vzdělávání rozvíjí a prohlubuje znalosti a dovednosti studenta získané ve středním vzdělávání a poskytuje všeobecné a odborné vzdělání a praktickou přípravu pro výkon náročných činností. Délka vyššího odborného vzdělávání v denní formě je 3 roky včetně odborné praxe s výjimkou zdravotnických oborů vzdělání, u kterých může dosahovat až 3,5 roku. Ke vzdělávání ve vyšší odborné škole lze přijmout uchazeče, kteří získali střední vzdělání s maturitní zkouškou. Vyšší odborné vzdělávání se ukončuje absolutoriem. Dokladem o dosažení vyššího odborného vzdělání je vysvědčení o absolutoriu a diplom absolventa vyšší odborné školy. Absolvent může používat titul diplomovaný specialista (zkráceně DiS.).

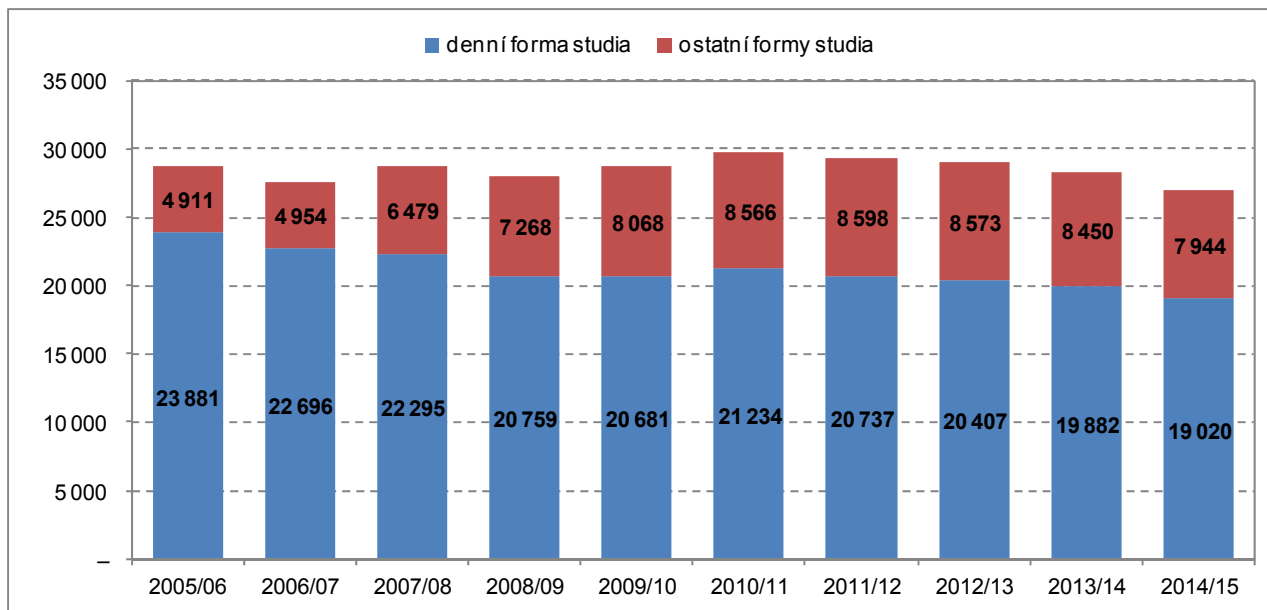
Shrnutí údajů

Na území České republiky bylo ve školním roce 2014/15 celkem 174 **vyšších odborných škol** (dále VOŠ), z toho bylo 111 škol zřízených kraji, 46 privátním sektorem, 12 škol církevních a 5 jinými resorty. Největší rozvoj VOŠ se uskutečnil mezi školními roky 2005/06 a 2009/10, kdy jejich počet každoročně vzrůstal (ze 174 na 184 škol). Od školního roku 2009/10 však počty VOŠ začaly klesat a ve školním roce 2014/15 dosáhly stejného počtu jako před deseti lety.

Přestože počty škol v uplynulých deseti školních letech vzrostly a opět poklesly, celkové **počty studentů** od roku 2005/06 pozvolna klesají. Zatímco ve školním roce 2005/2006 studovalo na vyšších odborných školách v ČR téměř 28 792 studentů, ve školním roce 2014/15 jich bylo necelých 27 tisíc. Tento pokles je způsoben menším zájmem o denní formu studia na VOŠ, kdy za zmiňované období poklesl počet studentů této formy studia o 4 800 studentů. Naopak se zvyšuje zájem o jiné formy studia než denní, v rámci kterých počet studentů stoupl mezi školními roky 2005/06 a 2014/15 přibližně o 3 tisíce. Ve školním roce 2005/06 tvořili studenti denní formy studia na VOŠ 83 % všech studentů, v roce 2014/15 bylo jejich zastoupení již pouze 70%. Stoupající zájem o jinou než denní formu studia mezi uchazeči o studium na VOŠ pravděpodobně značí vyšší pocíťovanou potřebu zvýšit či rozšířit svou kvalifikaci u již zaměstnaných osob.

Graf 7: Studenti vyšších odborných škol podle formy studia

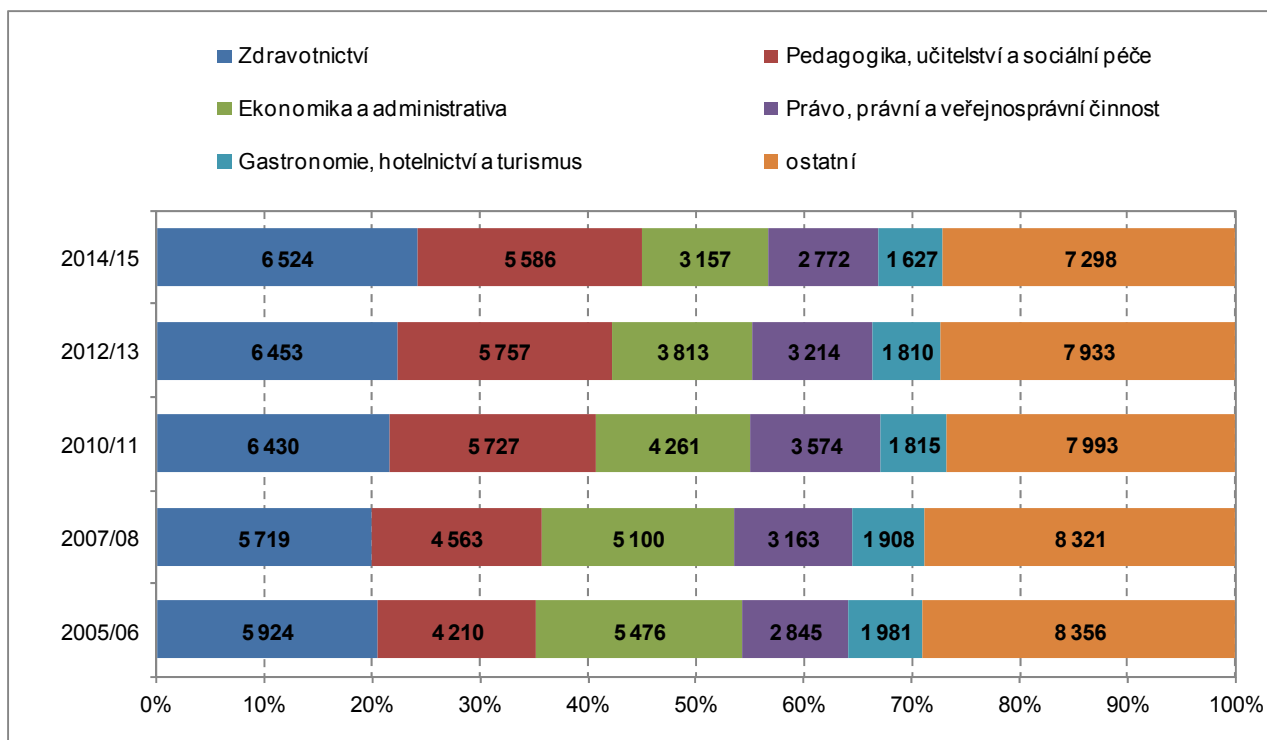

Zdroj: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2015

Vyšší odborné vzdělávání a jednotlivé obory, které jsou na těchto školách akreditovány, jsou preferovány **ženami**, což vyplývá z podílu žen na celkových počtech studentů. V denním studiu představují studentky 71 % z celku a v ostatních formách dokonce 74,7 % z celku.

Přestože celkový počet studentů VOŠ mezi školními roky 2005/06 a 2014/15 klesal, některé obory studia zaznamenaly nárůst studentů. Týká se to zejména **oborů** Pedagogika, učitelství a sociální péče (o téměř 33 %) a oborů Zdravotnictví (o 10 %). Tyto dva obory byly na VOŠ v roce 2014/15 i nejvíce frekventovány - obor Zdravotnictví studovalo 6,5 tisíc studentů, obor Pedagogika 5,6 tisíc.

Graf 8: Studenti vyšších odborných škol podle oboru vzdělání (vybrané školní roky)

Zdroj: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2015

Nárůst zájmu o tyto obory je pravděpodobně způsoben mj. vyššími požadavky na vzdělání pracovníků v oblasti školství a zdravotnictví. Jiné obory během uplynulých deseti let zaznamenaly naopak značný pokles počtu studentů. Kromě ekonomických a administrativních oborů se jedná především o obor Zemědělství a lesnictví, ve kterém celkový počet studentů klesl o téměř 40 % a obor Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika s poklesem o 33,2 % studentů. Pokles o 18 % je možné sledovat i v oboru Gastronomie, hotelnictví, turismus.

5. Vysoké školy

Vysoké školy představují nejvyšší článek vzdělávací soustavy. Nabízejí akreditované studijní programy a programy celoživotního vzdělávání. Typ vysokoškolské vzdělávací činnosti je určen typem uskutečňovaných akreditovaných studijních programů. Vysoká škola je univerzitní nebo neuniverzitní.

- Vysoká škola univerzitní může uskutečňovat všechny typy studijních programů a v souvislosti s tím vědeckou a výzkumnou, vývojovou a inovační, uměleckou nebo další tvůrčí činnost. Tyto vysoké školy se dále člení na fakulty. Výjimkou jsou 3 soukromé vysoké školy univerzitního typu, které ale fakulty tak jak jsou definovány zákonem, nemají.
- Vysoká škola neuniverzitní uskutečňuje bakalářské studijní programy a může též uskutečňovat magisterské studijní programy a v souvislosti s tím výzkumnou, vývojovou, uměleckou nebo další tvůrčí činnost. Vysoká škola neuniverzitní se nečlení na fakulty.

Typ vysoké školy je uveden v jejím statutu a musí být v souladu se stanoviskem Akreditační komise. Vysoké školy je dále možné dělit na školy veřejné, soukromé nebo státní. Státní vysoké školy představují školy vojenské nebo policejní.

Veřejná vysoká škola se zřizuje a zrušuje zákonem. Zákon též stanoví její název a sídlo.

Soukromá vysoká škola je právnická osoba, která má sídlo, svou ústřední správu nebo hlavní místo své podnikatelské činnosti na území některého členského státu Evropské unie, nebo která byla zřízena nebo založena podle práva některého členského státu Evropské unie. Je oprávněna působit jako soukromá vysoká škola, pokud jí ministerstvo udělilo státní souhlas, kterým rozhodne také o akreditaci příslušných studijních programů a o registraci vnitřních předpisů.

Vysoké školy vojenské a policejní (v publikaci jako školy **státní**) vzdělávají odborníky zejména pro ozbrojené síly a jsou součástí organizační složky státu Ministerstva obrany a Ministerstva vnitra, financované ze státního rozpočtu.

Veškeré údaje v této kapitole jsou uváděny dle stavu matriky studentů k 20. lednu příslušného roku, a to vždy za kalendářní rok. Matrika studentů slouží k evidenci o studentech a k rozpočtovým a statistickým účelům.

Vzhledem k rostoucímu počtu studentů, kteří současně studují na více vysokých školách či fakultách, jsou počty studentů ve většině tabulek publikovány ve fyzických osobách (každý student je započten jen jednou), nikoli v počtech studií (každý student je uveden tolikrát, kolikrát současně studuje ve studijních programech).

Shrnutí základních údajů za vysoké školy

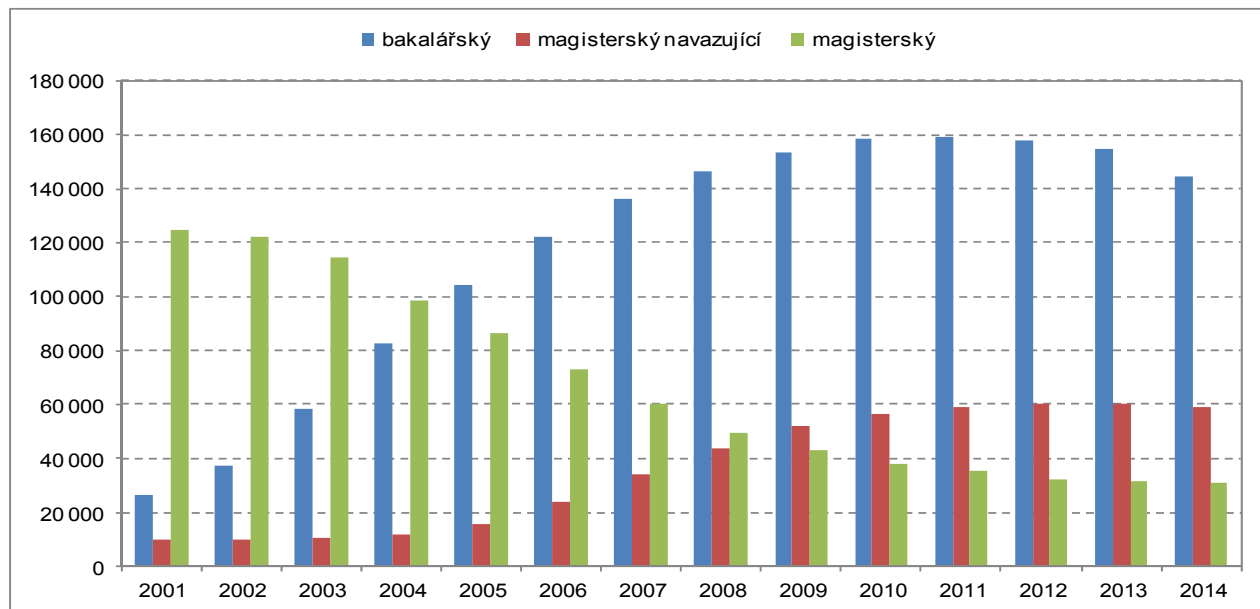
K 31. 12. 2014 bylo v České republice celkem 26 veřejných vysokých škol, 43 soukromých vysokých škol a dvě státní vysoké školy. Veřejné vysoké školy zajišťovaly vzdělávání na 143 fakultách, státní vysoké školy na 5 fakultách.

Na vysokých školách v České republice studovalo v roce 2014 celkem 347 339 **studentů**, z toho 308 428 studentů na veřejných vysokých školách a 39 461 studentů (11%) na školách soukromých.

Zavedení nových bakalářských studijních programů otevřelo cestu k získání vysokoškolského titulu již po třech letech studia. Díky tomu počty studentů v těchto studijních programech v posledních letech významně narůstaly. Všem studentům, kterým nestačí získání titulu bakalář, jsou na vysokých školách k dispozici navazující magisterské studijní programy, ve kterých počty studentů také vzrostly, nejvíce mezi roky 2005 – 2010.

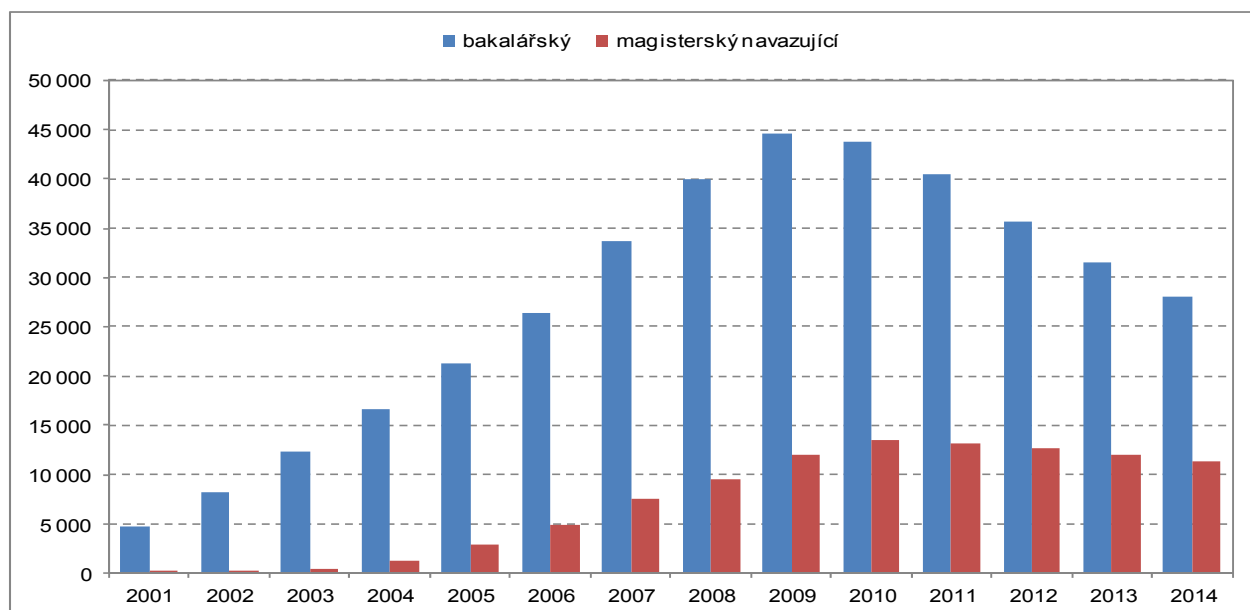
Graf 9: Studenti veřejných vysokých škol podle studijního programu

Zdroj: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2015

Pokud se jedná o soukromé vysoké školy, počet studujících od roku 2001 do roku 2009 téměř desetinásobně zvýšil (v roce 2001 činil 4 630 studentů). V následujících pěti letech však některé školy zanikly a celkové počty studentů začaly značně klesat. V roce 2014 tak studoval soukromé vysoké školy v bakalářských studijních programech téměř stejný počet studentů, jaký byl zaznamenán v roce 2006. Mírný pokles počtu studentů v tomto pětiletém období zaznamenáváme i u počtu studentů navazujících magisterských programů.

Graf 10: Studenti soukromých vysokých škol podle studijního programu

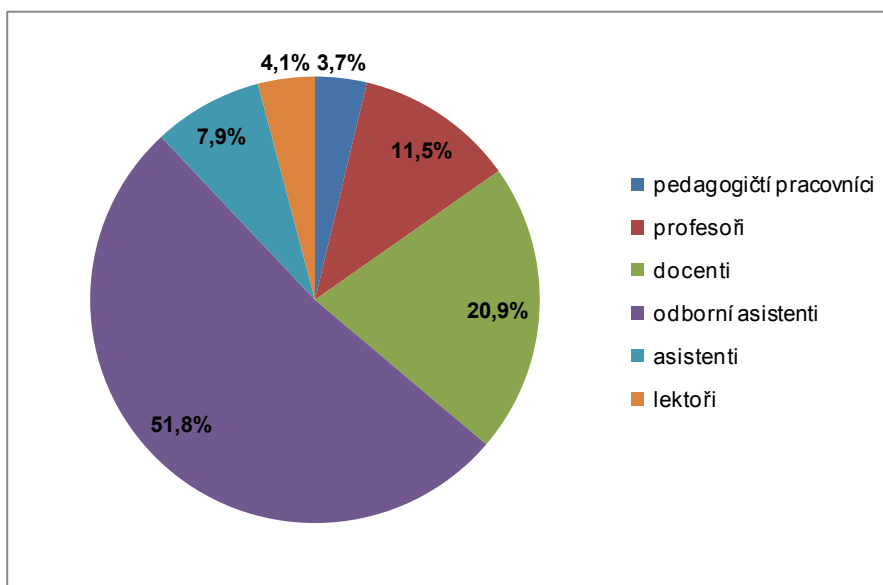
Zdroj: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2015

V průběhu let stále přibývá studentů s **cizí státní příslušností**, v roce 2014 jich bylo 41 tisíc. Mezi studenty s cizí státní příslušností jednoznačně převažují studenti ze Slovenska, nezanedbatelný je také počet studentů z Ruské federace a Ukrajiny.

Počet **absolventů** všech vysokých škol za rok 2013 mírně přesáhl hranici 88 tisíc, z čehož 13,7 tisíc tvořili absolventi soukromých vysokých škol. Naprostou většinu absolventů vysokých škol tvořili absolventi bakalářských a navazujících magisterských studijních programů; a to jak jejich prezenční formy, tak distanční a kombinované. Například počet absolventů Masarykovy univerzity v Brně mezi lety 2001 a 2014 postupně narůstal a celkově se za uvedené období ztrojnásobil, na Univerzitě Karlově za uvedené období vzrostl o 89 %. Na Českém vysokém učení technickém v Praze mezi rokem 2001 a rokem 2006 narůstal počet absolventů všech studijních programů pouze pozvolna, aby byl mezi lety 2006 a 2009 (především díky bakalářským studijním programům) následován výrazným vzrůstem, který posléze až do posledního sledovaného roku kolísal. Celkově lze říci, že na všech vysokých školách je od roku 2001 patrný trend zvyšujícího se počtu absolventů, který je nejvýraznější mezi lety 2005 a 2009 a poté dochází k jeho ustálení.

Výuku na vysokých školách zajišťují **akademičtí pracovníci**; především odborní asistenti, kteří tvoří více než 50 % jejich celkového počtu (tj. přepočtených na plně zaměstnané), dále pak docenti (21 %), profesori (12 %) a asistenti (8 %). Zbytek tvoří lektori a pedagogičtí pracovníci.

Graf 11: Akademičtí pracovníci na vysokých školách, 2014

Zdroj: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2015

Bakalářské studijní programy na veřejných vysokých školách

Prezenční forma studia

Jak již bylo výše uvedeno, ze všech studijních programů vysokých škol připadá nejvyšší podíl studentů na bakalářské studijní programy. Pokud se jedná o veřejné vysoké školy, v roce 2014 zde v prezenční formě bakalářských studijních programů studovalo 144 661 studentů, z čehož 77,8 tisíc (54 %) tvořily ženy.

Od roku 2005 do roku 2011 celkové počty studentů bakalářských studijních programů na veřejných VŠ vlivem Boloňského procesu raketově narůstaly. V roce 2010 studovalo v bakalářských studijních programech na veřejných vysokých školách prezenční formou již téměř 159 tisíc studentů, což je téměř 55 tisíc studentů více než v roce 2005. V posledních třech letech však dochází k mírnému poklesu v počtu studentů, který je způsoben především slabšími populačními ročníky příslušných věkových kohort. Vývoj za posledních deset let je též zajímavý z pohledu podílu žen na celkových počtech studentů. Tyto podíly v celé desetileté řadě vzrůstaly. V roce 2005 studovalo bakalářské studijní programy 48,3 % žen, v roce 2010 to bylo 53 % a v posledním roce 2014 činil podíl studentek na celkových počtech studentů bakalářských studijních programů v prezenční formě studia již 53,8 %.

Tab. 6: Studenti veřejných vysokých škol v bakalářských studijních programech

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
prezenční forma studia na veřejných VŠ										
Celkem	104 214	122 466	136 032	146 301	153 512	158 600	159 025	158 071	154 659	144 661
Ženy	50 312	60 254	68 943	76 028	81 147	84 034	84 475	84 520	82 949	77 825
Podíl žen z celku	48,3%	49,2%	50,7%	52,0%	52,9%	53,0%	53,1%	53,5%	53,6%	53,8%
Občanství ČR	97 884	114 625	127 045	136 728	143 088	146 848	146 557	144 326	139 948	128 991
Cizinci	6 332	7 843	8 989	9 573	10 428	11 755	12 474	13 750	14 713	15 673
distanční a kombinovaná forma studia na veřejných VŠ										
Celkem	29 297	34 186	39 692	44 573	47 337	47 611	46 443	43 320	40 066	36 184
Ženy	15 026	18 067	21 613	25 076	27 284	28 015	27 372	25 825	24 116	21 895
Podíl žen z celku	51,3%	52,8%	54,5%	56,3%	57,6%	58,8%	58,9%	59,6%	60,2%	60,5%
Občanství ČR	28 498	33 208	38 528	43 293	45 964	46 212	45 098	42 102	38 908	35 059
Cizinci	801	978	1 164	1 280	1 376	1 399	1 348	1 220	1 159	1 125

Zdroj: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2015

Distanční a kombinovaná forma studia

Bakalářské studijní programy v ostatních formách studia na veřejných VŠ navštěvovalo za uplynulé desetileté období každoročně více studentů. Obdobně jako u prezenční formy studia i zde počty studentů výrazně vzrostly mezi roky 2005 a 2010 (z 29,3 tisíc na 46,2 tisíc studentů). Během posledních 3 let však dochází k poklesu o více než 10 tisíc studentů. Podíl žen v této formě studia je vyšší než u prezenční formy studia. V roce 2005 studovalo distanční a kombinovanou formou v bakalářských studijních programech veřejných vysokých škol 15 tisíc žen, což je 51,3 % z celku, v roce 2010 to bylo již 28 tisíc (58,8 %). V roce 2014 byly celkové počty žen nižší než v roce 2010, z pohledu podílu na celku však činily 60,5 % z celkových počtů studentů těchto studijních programů.

Bakalářské studijní programy na soukromých vysokých školách

Prezenční forma studia

Počet studentů prezenčního studia bakalářských studijních programů soukromých vysokých škol se mezi lety 2005 (8 659) a 2014 (15 101) téměř zdvojnásobil. Nejvyšší počet těchto studentů byl však zaznamenán v roce 2010 (17,9 tisíc), především díky tehdy se rychle rozrůstajícímu počtu soukromých VŠ. Podíl studentek činil během uplynulých let v průměru 59,6 % z celkového počtu studentů bakalářských studijních programů prezenční formy studia. Pokud se jedná o studenty cizí národnosti, v roce 2005 tvořili 10% podíl ze studentů bakalářských studijních programů soukromých

VŠ a od tohoto roku jejich zastoupení plynule narůstalo až na současných 26 %. Převažují studenti slovenské státní příslušnosti.

Distanční a kombinovaná forma studia

V distanční a kombinované formě studia se na soukromých vysokých školách v roce 2014 vzdělával téměř stejný počet studentů jako v prezenční formě studia. V roce 2005 činil počet studentů těchto forem studia téměř 12,7 tisíc studentů, v roce 2009 dokonce již 27 tisíc. Od tohoto roku se ovšem počet studentů každoročně snižoval. V roce 2014 studovalo bakalářské studijní programy v distanční a kombinované formě studia již jen 11,8 tisíc studentů. Podobně jako u prezenční formy studia i zde činil podíl žen na celku 59,3 %. Studenti českého státního občanství tvořili v roce 2005 80,4 % z celkového počtu studentů v těchto programech, přičemž do roku 2014 jejich zastoupení stoupl na 90,3 %. Je tomu tak z důvodu, že se snížil celkový počet studentů cizího státního občanství studujících distanční či kombinovanou formou na soukromých vysokých školách, ale také jejich podíl na celkovém počtu studentů v distanční a kombinované formě bakalářských studijních programů soukromých VŠ.

Tab. 7: Studenti soukromých vysokých škol v bakalářských studijních programech

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
prezenční forma studia na soukromých VŠ										
Celkem	8 659	10 368	13 233	15 035	17 538	17 904	17 590	17 137	16 282	15 101
Občanství ČR	7 761	9 219	11 543	12 894	14 663	14 712	14 057	13 308	12 309	11 136
Cizinci	898	1 150	1 690	2 142	2 877	3 193	3 533	3 829	3 973	3 965
Podíl ČR studentů z celku	89,6%	88,9%	87,2%	85,8%	83,6%	82,2%	79,9%	77,7%	75,6%	73,7%
Podíl cizinců z celku	10,4%	11,1%	12,8%	14,2%	16,4%	17,8%	20,1%	22,3%	24,4%	26,3%
distanční a kombinovaná forma studia na soukromých VŠ										
Celkem	12 676	15 985	20 469	24 917	27 075	25 956	22 901	18 595	15 214	13 047
Občanství ČR	10 195	13 200	17 584	21 611	23 171	22 013	19 432	16 018	13 465	11 779
Cizinci	2 481	2 785	2 885	3 307	3 904	3 943	3 470	2 577	1 749	1 269
Podíl ČR studentů z celku	80,4%	82,6%	85,9%	86,7%	85,6%	84,8%	84,9%	86,1%	88,5%	90,3%
Podíl cizinců z celku	19,6%	17,4%	14,1%	13,3%	14,4%	15,2%	15,2%	13,9%	11,5%	9,7%

Zdroj: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2015

Magisterské a magisterské navazující studijní programy na veřejných VŠ

Prezenční forma studia

Vliv Boloňského procesu se projevil nejen v bakalářských studijních programech, ale silně ovlivnil i **programy magisterské**. Od roku 2005 do roku 2009 klesl počet studentů dlouhých magisterských studijních programů veřejných vysokých škol, realizovaných prezenční formou o polovinu a v dalších letech dále klesal, i když již pomaleji. Od roku 2010 se na počtu studentů magisterských programů veřejných VŠ projevuje i vliv slabších populačních ročníků. V roce 2014 studovalo tyto magisterské programy 30,6 tisíc studentů, z toho 23,7 tisíc tvořili studenti české státní příslušnosti. Zároveň se v posledních 10 letech na veřejných VŠ dále zvyšovalo zastoupení žen v řadách studentů vysokoškolského (magisterského) studia. V roce 2005 tvořily ženy 57,5 % celkového počtu studentů magisterských studijních programů veřejných VŠ v prezenční formě, v roce 2009 to bylo dokonce 65,6 %. V posledních pěti letech tento podíl zůstává stále vysoký a pohybuje se okolo 64,3 %.

Výrazný vývoj a změny dále vidíme na vývoji studentů těchto oborů z pohledu státní příslušnosti. Zatímco v roce 2005 tvořili čeští studenti 91,6 % těchto studentů, v roce 2010 byl tento podíl již jen 83,2 % a dále se snižoval. V roce 2014 se studenti české státní příslušnosti podíleli na celkovém počtu studentů magisterských studijních programů na veřejných VŠ v prezenční formě 77,3 %.

Opačný vliv Boloňského procesu lze v posledních 10 letech sledovat ve vývoji počtu studentů **navazujících magisterských studijních programů**. V roce 2005 studovalo navazující magisterské studium necelých 16 tisíc studentů, v roce 2010 to bylo 56,2 tisíce a v roce 2014 již 59 tisíc studentů. V posledních čtyřech letech však došlo k ustálení počtu studentů, který se pohyboval okolo 60 tisíc studentů. I v případě navazujícího magisterského studia z dat vyplývá vyšší zastoupení žen mezi studenty. Jejich podíl je sice nižší než u déle trvajících magisterských programů, ale přesto se pohybuje v posledních 4 letech okolo 56 % z celkových počtů studentů magisterských navazujících studijních programů v prezenční formě.

Tab. 8: Studenti veřejných VŠ v magisterských studijních programech - prezenční studium

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
magisterské studijní programy - prezenční forma studia										
Celkem	86 209	73 309	60 041	49 198	42 886	38 075	35 258	32 455	31 490	30 666
Ženy	49 611	44 397	37 796	32 247	28 132	24 817	22 836	20 980	20 284	19 695
Podíl žen	57,5%	60,6%	63,0%	65,5%	65,6%	65,2%	64,8%	64,6%	64,4%	64,2%
Občanství ČR	78 929	66 358	53 506	42 997	36 555	31 695	28 746	25 859	24 722	23 752
Ženy česká národnost	45 594	40 505	34 107	28 734	24 539	21 164	19 116	17 142	16 295	15 594
Podíl žen ČR	57,8%	61,0%	63,7%	66,8%	67,1%	66,8%	66,5%	66,3%	65,9%	65,7%
Cizinci	7 281	6 951	6 535	6 202	6 331	6 380	6 512	6 596	6 768	6 914
Podíl české národnosti	91,6%	90,5%	89,1%	87,4%	85,2%	83,2%	81,5%	79,7%	78,5%	77,5%
Podíl cizinci	8,4%	9,5%	10,9%	12,6%	14,8%	16,8%	18,5%	20,3%	21,5%	22,5%
navazující magisterské studijní programy - prezenční forma studia										
Celkem	15 840	23 594	33 811	43 867	51 863	56 175	58 952	60 111	60 199	58 967
Ženy	8 501	12 470	17 716	23 245	27 672	30 519	32 712	33 620	33 657	32 632
Podíl žen	53,7%	52,9%	52,4%	53,0%	53,4%	54,3%	55,5%	55,9%	55,9%	55,3%
Občanství ČR	14 885	22 262	31 674	40 456	47 458	51 138	53 336	54 155	53 841	52 268
Cizinci	955	1 333	2 137	3 411	4 405	5 038	5 617	5 956	6 358	6 700
Podíl české národnosti	94,0%	94,4%	93,7%	92,2%	91,5%	91,0%	90,5%	90,1%	89,4%	88,6%
Podíl cizinci	6,0%	5,6%	6,3%	7,8%	8,5%	9,0%	9,5%	9,9%	10,6%	11,4%

Zdroj: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2015

Distanční a kombinovaná forma studia

V distanční a kombinované formě studia studovalo magisterské studijní programy veřejných vysokých škol v roce 2014 pouze 1,9 tisíc studentů, což je o 5,1 tisíc méně než v roce 2005. Počet studentů zde kopíruje obecný propad počtu studentů těchto programů. Naopak navazující magisterské studijní programy veřejných VŠ v distanční a kombinované formě studia studovalo v roce 2014 téměř trojnásobně více studentů (16,4 tisíc) než v roce 2005. Velmi zajímavý je podíl žen na celkovém počtu studentů v magisterských studijních programech v distanční a kombinované formě studia, který v roce 2014 činil 91,2 %.

Tab. 9: Studenti veřejných VŠ v magisterských programech - distanční a kombinované studium

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	magisterské studijní programy									
Celkem	7 092	6 041	5 052	4 095	3 156	2 655	2 225	2 052	1 711	1 923
Ženy	4 498	4 093	3 632	3 133	2 602	2 273	1 949	1 866	1 569	1 754
Podíl žen	63,4%	67,8%	71,9%	76,5%	82,4%	85,6%	87,6%	90,9%	91,7%	91,2%
	navazující magisterské studijní programy									
Celkem	5 365	7 618	10 412	13 286	16 075	17 289	18 171	18 206	17 292	16 407
Ženy	2 921	4 077	5 643	7 214	8 985	9 965	10 749	11 020	10 382	9 743
Podíl žen	54,4%	53,5%	54,2%	54,3%	55,9%	57,6%	59,2%	60,5%	60,0%	59,4%

Zdroj: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2015

Magisterské a magisterské navazující studijní programy na soukromých VŠ

Soukromé vysoké školy nabízejí v rámci magisterského studia výhradně navazující magisterské studijní programy a to jak v prezenční, tak v distanční či kombinované formě studia. I zde počty studentů úměrně k bakalářským studijním programům narůstají, jelikož řada absolventů bakalářských studijních programů pokračuje ve studiu dále v těchto programech. V prezenční formě studia ovšem nalezneme méně studentů než v distanční a kombinované formě. V roce 2010 studovalo v prezenční formě v magisterských navazujících studijních programech na soukromých VŠ celkem 3,3 tisíce studentů a jejich počty do roku 2014 ještě vzrostly o dalších 500 studentů. V distanční a kombinované formě studia celkové počty studentů výše zmiňovaných studijních programů prudce vzrůstaly až do roku 2010 (z 2,3 tisíce studentů v roce 2005 až na 10,1 tisíc studentů v roce 2010). V posledních čtyřech letech již však dochází k pozvolnému poklesu - v roce 2014 studovalo distanční či kombinovanou formou navazující magisterské studijní programy na soukromých VŠ 7,5 tisíc studentů. I na soukromých VŠ studují častěji ženy, jejich zastoupení je však ještě mírně výraznější než na veřejných VŠ. Podíly studentek navazujících magisterských studijních programů v prezenční formě studia činily v posledních 3 letech v průměru 66,3 %, ve formě distanční a kombinované pak 64,1 %.

Doktorské studijní programy

Doktorské studium je využíváno převážně studenty na veřejných vysokých školách. Také v doktorských studijních programech dochází v uplynulém období k nárůstu počtu studentů. Studenti využívají jak prezenční, tak i distanční a kombinované formy studia, i když prezenční forma zde převažuje.

Tab. 10: Studenti veřejných VŠ v doktorských studijních programech

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	prezenční forma									
celkem	10 101	9 973	9 958	10 497	11 578	12 481	12 779	12 650	12 927	12 882
ženy	3 924	4 122	4 272	4 590	5 171	5 596	5 808	5 869	6 069	6 089
podíl žen	38,8%	41,3%	42,9%	43,7%	44,7%	44,8%	45,4%	46,4%	46,9%	47,3%
	distanční a kombinovaná forma									
celkem	12 281	13 387	14 060	14 035	13 907	13 403	12 822	12 091	11 743	11 327
ženy	4 628	5 078	5 325	5 522	5 575	5 482	5 200	5 003	4 849	4 655
podíl žen	37,7%	37,9%	37,9%	39,3%	40,1%	40,9%	40,6%	41,4%	41,3%	41,1%

Zdroj: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2015

Formou prezenčního studia se v roce 2005 vzdělávalo celkem 10,1 tisíc studentů, v roce 2010 to bylo o 2,4 tisíc studentů více a v roce 2014 činil jejich počet celkem 12,9 tisíc. Během uplynulých let se zvyšují počty studentek doktorských studijních programů a jejich podíl na celku studentů. V roce 2010 tvořily studentky doktorských studijních programů v prezenční formě studia celkem 44,8 % studentů, v roce 2014 to bylo již 47,3 % z celku.

Především zaměstnaní studenti využívají ke studiu doktorských studijních programů distanční a kombinované formy studia. Před deseti lety se počet těchto studentů pohyboval okolo 12,3 tisíce a do roku 2009 výrazně vzrostl téměř na 14 tisíc. Od tohoto roku ovšem počty studentů doktorských studijních programů v distanční a kombinované formě postupně klesaly až na hodnotu 11,3 tisíc v roce 2014. Podíl žen studujících v doktorských studijních programech distanční či kombinovanou formou během uplynulých deseti let mírně vzrostl a v posledních třech letech činil průměrně 41,3 % z celkového počtu studentů doktorských studijních programů v distanční a kombinované formě studia.

Seznam tabulek (externí tabulková část)

- Tab. č. 1 Předškolní vzdělávání – školy, třídy, děti/dívky – podle území
- Tab. č. 2 Předškolní vzdělávání – věková struktura: děti/dívky
- Tab. č. 3 Předškolní vzdělávání – učitelé (přepočtení na plně zaměstnané) – podle území
- Tab. č. 4 Předškolní vzdělávání – žáci/dívky podle státního občanství
- Tab. č. 5 Přípravné třídy základních škol a Přípravný stupeň ZŠ speciální – školy, třídy, děti/dívky – podle území
- Tab. č. 6 Přípravné třídy základních škol a Přípravný stupeň ZŠ speciální – učitelé (přepočtení na plně zaměstnané) – podle území
- Tab. č. 7 Základní vzdělávání – školy, třídy, žáci – podle území
- Tab. č. 8 Základní vzdělávání – žáci/dívky podle státního občanství
- Tab. č. 9 Základní vzdělávání – učitelé/přepočtení na plně zaměstnané/, nadúvazky – podle území a stupně školy
- Tab. č. 10 Základní vzdělávání – nově přijatí do 1. ročníku, žáci/dívky – podle území
- Tab. č. 11 Základní vzdělávání – školy, žáci podle oboru školy a ročníků – podle území
- Tab. č. 12 Základní vzdělávání – žáci/dívky, kteří ukončili školní docházku – podle ročníků a území
- Tab. č. 13 Základní vzdělávání – žáci/dívky, kteří přešli na střední školy – podle území
- Tab. č. 14 Základní vzdělávání – žáci ve věku povinné školní docházky podle úrovně vzdělávání – podle území
- Tab. č. 15 Vzdělávání ve středních školách – školy, třídy, žáci/dívky, nově přijatí, absolventi – podle druhu vzdělávání
- Tab. č. 16 Vzdělávání ve středních školách – školy, třídy, žáci/dívky, nově přijatí, absolventi – podle území
- Tab. č. 17 Vzdělávání ve středních školách – věková struktura žáků – podle formy vzdělávání a území
- Tab. č. 18 Vzdělávání ve středních školách – žáci/dívky podle státního občanství
- Tab. č. 19 Vzdělávání ve středních školách – učitelé - podle území a zřizovatele
- Tab. č. 20 Vzdělávání ve středních školách, denní forma vzdělávání – počet přihlášení a přijetí (1. kolo přijímacího řízení) – podle druhu vzdělávání
- Tab. č. 21 Vzdělávání ve středních školách, denní forma vzdělávání – přihlášení a přijetí (1. kolo přijímacího řízení) – podle skupin oborů vzdělávání
- Tab. č. 22 Vzdělávání ve středních školách – denní forma vzdělávání – školy, žáci, nově přijatí, absolventi – podle vyučovacího jazyka oboru a území
- Tab. č. 23 Vzdělávání ve středních školách, denní forma vzdělávání – žáci učící se jazyk – podle území
- Tab. č. 24 Obory gymnázií – denní forma vzdělávání, žáci v ročníku, nově přijatí a absolventi
- Tab. č. 25 Obory gymnázií – školy a žáci podle zřizovatele
- Tab. č. 26 Obory gymnázií, denní forma vzdělávání – počet přihlášení a přijetí (1. kolo přijímacího řízení) – podle území a délky vzdělávání

Tab. č. 27 Obory odborného vzdělávání SŠ bez oborů nástavbového studia – školy, třídy, žáci/dívky – podle formy a druhu vzdělávání

Tab. č. 28 Obory odborného vzdělávání na středních školách, bez nástavbového studia – denní forma vzdělávání, žáci, nově přijatí a absolventi

Tab. č. 29 Obory odborného vzdělávání na středních školách, bez nástavbového studia – podle území

Tab. č. 30 Obory odborného vzdělávání SŠ bez oborů nástavbového studia – počet přihlášení a přijetí (1. kolo přijímacího řízení) – podle území a druhu vzdělávání

Tab. č. 31 Obory nástavbového studia – školy, žáci, nově přijatí a absolventi – podle území

Tab. č. 32 Vzdělávání na středních školách – věková struktura žáků/dívek – podle formy vzdělávání a území

Tab. č. 33 Střední vzdělávání – školy, žáci, nově přijatí, absolventi – podle skupin oborů vzdělávání a formy vzdělávání

Tab. č. 34 Střední vzdělávání s výučním listem – školy, žáci, nově přijatí, absolventi – podle skupin oborů vzdělávání a formy vzdělávání

Tab. č. 35 Střední vzdělávání s maturitní zkouškou – všeobecné – školy, žáci, nově přijatí, absolventi – podle oborů vzdělávání a formy vzdělávání

Tab. č. 36 Střední vzdělávání s maturitní zkouškou – odborné, denní forma vzdělávání – školy, žáci, nově přijatí, absolventi – podle skupin oborů vzdělávání

Tab. č. 37 Střední vzdělávání s maturitní zkouškou – odborné, ostatní formy vzdělávání – školy, žáci, nově přijatí, absolventi – podle skupin oborů vzdělávání

Tab. č. 38 Nástavbové studium, denní forma vzdělávání – školy, žáci, nově přijatí, absolventi – podle skupin oborů vzdělávání

Tab. č. 39 Vzdělávání v konzervatořích – žáci, nově přijatí, absolventi – podle formy vzdělávání a délky vzdělávání

Tab. č. 40 Vzdělávání v konzervatořích – žáci, nově přijatí, absolventi podle formy vzdělávání, území a zřizovatele

Tab. č. 41 Vzdělávání v konzervatořích – žáci, nově přijatí, absolventi podle oborů vzdělávání

Tab. č. 42 Vyšší odborné školy – školy, žáci, nově přijatí, absolventi - denní forma vzdělávání – podle území

Tab. č. 43 Vyšší odborné školy – školy, žáci, nově přijatí, absolventi - ostatní formy vzdělávání – podle území

Tab. č. 44 Vyšší odborné školy – školy, studenti, nově přijatí, absolventi – podle formy vzdělávání a skupin oborů vzdělávání

Tab. č. 45 Vyšší odborné školy – učitelé přepočtení na plně zaměstnané – podle území, zřizovatele

Tab. č. 46 Vysoké školy – studia, absolvování podle formy a typu studijního programu, podle státního občanství

Tab. č. 47 Vysoké veřejné a soukromé školy – podané přihlášky, uchazeči *) přihlášení, přijatí a zapsaní

Tab. č. 48 Vysoké školy – základní přehled – Veřejné vysoké školy

Tab. č. 49 Vysoké školy – základní přehled – Soukromé vysoké školy

Tab. č. 50 Vysoké školy studenti občané ČR – podle formy a typu studijního programu – Veřejné vysoké školy

Tab. č. 51 Vysoké školy studenti občané ČR – podle formy a typu studijního programu – Soukromé vysoké školy

Tab. č. 52 Vysoké školy - poprvé zapsaní – ve všech formách studia a podle typu studijního programu – Veřejné a soukromé vysoké školy

Tab. č. 53 Vysoké školy – poprvé zapsaní – ženy – podle formy a typu studijního programu – Veřejné vysoké školy

Tab. č. 54 Vysoké školy – poprvé zapsaní – podle formy, typu studijního programu – Soukromé vysoké školy

Tab. č. 55 Vysoké školy – nově zapsaní – podle formy, typu studijního programu – Veřejné vysoké školy

Tab. č. 56 Vysoké školy – nově zapsaní – podle formy, typu studijního programu – Soukromé vysoké školy

Tab. č. 57 Vysoké školy – absolventi – podle formy, typu studijního programu – Veřejné vysoké školy

Tab. č. 58 Vysoké školy – absolventi – podle formy, typu studijního programu – Soukromé vysoké školy

Tab. č. 59 Vysoké školy – absolventi – podle typu vysoké školy, skupin studijních programů

Tab. č. 60 Vysoké školy – nově zapsaní – podle typu vysoké školy, skupin studijních programů

Tab. č. 61 Státní vysoké školy – školy, nově přijatí, studenti (počet studií), absolventi (počet absolvování) podle formy studia a typu

Tab. č. 62 Veřejné vysoké školy – akademičtí pracovníci – podle jednotlivých vysokých škol

Tab. č. 63 Základní umělecké školy – školy, žáci/dívky, absolventi – podle území

Tab. č. 64 Jazykové školy (s právem státní jazykové zkoušky) – kurzy, žáci, složené SJZ v minulém školním roce – podle území

Tab. č. 65 Zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy – přehled zařízení podle území

